

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
Szegedi Igazgatósága

**CSONGRÁD MEGYE KISTELEPÜLÉSEINEK
HELYZETE**

Szeged, 2005. június 30.

© Központi Statisztikai Hivatal
Szegedi Igazgatósága, 2005

ISBN 963 215 823 7

Igazgató:
Klonkai László

Tájékoztatási osztályvezető:
Pálfalvi Zsoltné

Készítették:
Bozsikné Vadai Anna
Csiszérné Palkó Rita
Kovács Andrea
Krucsei Erika
Pálfalvi Zsoltné
Dr. Takács Béláné
Tölcsér Marianna

Szerkesztette:
Bölcsföldi Erzsébet

*Másodlagos publikálás csak a forrás megjelölésével, adatok átadása
csak a KSH Szegedi Igazgatósága engedélyével történhet!*

A KSH Szegedi Igazgatósága kiadványai
megrendelhetők, megvásárolhatók:
Szeged, Jobb fasor 6-10. Telefon: 62-623-800 Faxszám: 62-432-438, 432-439

KSH az interneten: www.ksh.hu

MEGJEGYZÉSEK

A települések népességnagyság-csoportokba történő besorolását a 2004. év végi lakónépesség alapján végeztük el.

Valamennyi népességadat és népességre vetített mutató a lakónépességre vonatkozik.

A százalék- és viszonyszámok számítása kerekítés nélküli adatokból történt.

Az adatok és a megoszlási viszonyszámok kerekítése egyedileg történt, ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesen adatoktól.

Az egyes táblákra vonatkozó megjegyzések a táblák alján találhatóak.

Az egyes adatok, mutatók tartalmára vonatkozó bővebb információ, módszertani útmutató található a megyei évkönyvekben és a Területi statisztikai évkönyvben.

JELMAGYARÁZAT

- + Előzetes adat.
- A megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.
- .. Az adat nem ismeretes.
- ... Nem közölhető adat.
- X A mutató nem értelmezhető.
- 0 A mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad.

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
Bevezetés.....	5
Összefoglaló.....	6
Népesség	8
Háztartás, család.....	16
Vándorlás	16
Gazdasági aktivitás, foglalkoztatottság, munkanélküliség	18
Jövedelmi viszonyok	23
A foglalkoztatottak ingázása.....	25
Infrastruktúra	28
Működő vállalkozások főbb adatai	29
Lakásépítés, közműellátottság.....	31
Intézményellátottság	35
Idegenforgalom, látóvalók	38
Település-fejlettség	39
TÁBLÁZATOK.....	43

BEVEZETÉS *

Az elmúlt évtizedek gazdasági-társadalmi változásai átalakulást eredményeztek a településrendszerben. A gyorsuló városiasodó folyamatot demográfiai oldalról a falvakból eláramló tömegek táplálták. A kisebb községek esetében a vándorlási veszteség tartósan magas szinten állandósult. Az urbanizációs folyamattal párhuzamosan természetesen jelentősen fejlődött a faluhálózat, javultak az életkörülmények, az infrastrukturális ellátások, de nyomon követhető a különbségek növekedése, a polarizáció erősödése. A települések jelentős hányada nem képes fogadni és működtetni még az alapfokú, mindennapos ellátást biztosító intézményeket sem. E települések döntő részét az 1000 lakosnál kisebb népességű *aprófalvak* képezik.

Csongrád megye urbanizált térségnek számít, népességének héttizede városlakó. 60 településéből 8 városi rangot vívott ki magának. Községei átlagosan jóval nagyobbak az országosnál, egynek-egynek a népessége meghaladja a 2000 főt. Az aprófalvak körébe 14 község tartozik, ebből 2 úgynevezett *törpefalva*, azaz lakóinak száma – a 2005. január 1-jei állapot szerint – nem éri el az 500 főt sem. A 14 kistelepülésen együttesen kevesebb mint 10 ezer ember, a megyei népesség mindössze 2%-a él.

A következő elemzésben az erre a községcsoportra vonatkozó adatfeldolgozások főbb eredményeit foglaljuk össze; az aprófalvak helyzetét a többi község, a városok, illetve a megye egészéhez viszonyítva mutatjuk be. A kiadványt részletes táblázatok egészítik ki.

* Forrásként felhasználtuk a „Törpefalvak a településrendszerben” (2000) című KSH kiadvány bevezetőjét.

ÖSSZEFOGLALÓ

Csongrád megye 14 kistélepülésén együttesen a megye falusi **lakosságának 7%-a**, mindössze 8300 fő él. Ezen aprófalvak lélekszáma – a megye többi községétől eltérően – az elmúlt másfél évtizedben is jelentősen fogyott; 15 év alatt népességük közel egytizedét veszítették el. E népességcsökkenéshez mind a természetes fogyás, mind az elvándorlás hozzájárult. A kistélepüléseket döntően a fiatalok – iskolát, munkát keresve – hagyták el, ami az átlagosnál idősebb korstruktúrát hozott létre. Ennek következtében az aprófalvak halálzási mutatói általában rosszabbak a községekre jellemző átlagnál, alacsonyabb a munkaképes korúak aránya, magas viszont az idősnépesség eltartottsági rátája és az öregedési index.

A kistélepülések lakosságának is sokat javult **iskolázottsága** az elmúlt évtizedekben: a középfokú végzettséggel rendelkezők népességen belüli aránya egyre magasabb, ugyanakkor egyre kisebb hányadot képviselnek azok, akik az általános iskola 8. osztályát sem végezték el. Ennek ellenére a kisközségekben élő emberek iskolázottsága változatlanul nem éri el a megye többi településének lakosságáét.

Igen drasztikusan visszaesett a **foglalkoztatottak** száma is a kistélepüléseken, a 2001-es népszámláláskor lakosságuk 27%-ának volt csak munkája. A foglalkoztatottság csökkenése együtt járt a munkanélküliség emelkedésével. A 90-es évtized eleji csúcsot követően 2001-ben még mindig viszonylag sokan, a népesség több mint 5%-a élt munkanélküliségként. A helyzet az utóbbi években sem javult. A munkalehetőségek szűkülése és a népesség előregedése következtében ugrásszerűen növekedett az inaktív keresők száma is. A munkaerőpiacról kikerülőkhöz ugyanis – a munkanélküliség helyett – sokan választották a korhatár előtti nyugdíjazás különböző formáit.

A szerény helyi munkahelykínálat miatt a kistélepüléseken élők közül minden második foglalkoztatott kénytelen a környező nagyobb településeken, városokban munkát vállalni. Az **ingázók** ezen kiemelkedő aránya a megyei átlagnál két és félszer nagyobb. A nem lakóhelyükön dolgozók az összes foglalkoztatottnál kevésbé iskolázottak, és dominánsan a termelőágakban helyezkedtek el.

A **személyi jövedelemadó**t fizetők aránya általában tükrözi a gazdasági aktivitás színvonalát. A mutató nagyságának alakulásában nemcsak foglalkoztatási, hanem demográfiai körülmények (a népesség korösszetétele) is szerepet játszanak. Ezért nem meglepő, hogy az átlagosnál kedvezőtlenebb korstruktúrájú kistélepüléseken az adófizetők aránya majdnem ötödével marad el a megyei átlagtól, de a többi község átlagánál is kisebb. Az itt élők kétharmadának nincs olyan jövedelme, ami után adót kellene fizetnie. A befizetett adó is több mint egyharmadával kevesebb, mint az országostól jóval elmaradó megyei átlag.

A kistélepülések általában nem tudják biztosítani a **vállalkozások** működéséhez szükséges megfelelő infrastruktúrát, egyéb feltételeket, ezért a vállalkozói aktivitás igen alacsony szinten mozog. 2004 végén csaknem az összes vállalkozás kis gazdasági erejű – 10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató – mikrovállalkozás, 250 főnél többet alkalmazó nagyvállalkozás nem, de középvállalkozás is csak 3 működött a kisközségekben. A kistalvokban élő népesség megélhetésének egyik legjelentősebb forrása az alacsony bevételi lehetőséget biztosító mezőgazdaság, ez tükröződik vállalkozások ágazati struktúrájában is, arányuk majdnem három és félszerese a megyei átlagnak.

Az elmúlt 15 évben az 1000 főnél kevesebb lélekszámú települések **lakásállománya** nem változott, így a népesség fogyása következtében az átlagos laksűrűség csökkent (100 lakásonként 212 lakos), és alacsonyabb a többi községi átlagánál is. A lakosság életkorával és jövedelmi helyzetével összefüggésben a 14 kisközségben a lakásépítés intenzitása rendkívül szerény: 15 év alatt többségében nem, vagy csak 1-2 lakás épült, ami jobbik esetben a stagnálás, de inkább a település hanyatlásának biztos jele. A lakásállomány nagy része kétszobás, átlagos alapterületük kisebb, mint a megye többi községében, és alig negyedük összkomfortos. A lakások közüzemi vízvezetékekkel való ellátottsága közel 90%-os volt, és több mint felét fűtötték vezetékes gázzal. A közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat csak az utóbbi egy évben épült ki két településen, a többi kisközség csatornázottsága egyelőre nem megoldott.

Az ezer fő alatti kistelepülések **általános iskolákkal** való ellátottsága a települések méretéből adódóan sokkal hiányosabb, mint a többi községé. Ezeket az oktatási intézményeket az aprófalvak lakói általában más, zömmel nagyobb településeken vehetik csak igénybe. A 14 kisközség közül mindössze 4 rendelkezik felső tagozatos általános iskolával, további 6-ban csak alsó tagozatos iskola működik, tehát az aprófalvak több mint 70%-ából a gyermekek kénytelenek ingázni. Ennél jobb a helyzet az **óvodai** ellátás terén, hiszen a legidősebb népességű Óföldségek kivételével az óvodába járás lehetősége mindenütt helyben biztosított.

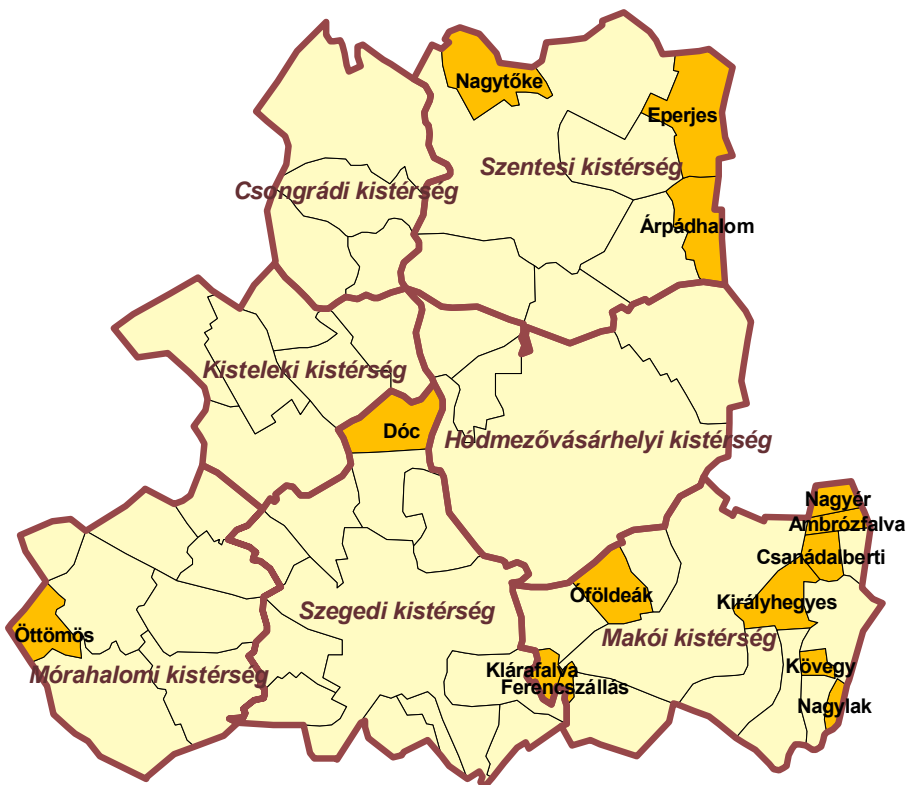
A kereskedelmi **ellátottság** alapfokon minden településen biztosított, házi orvos azonban nem praktizál mindenütt, 6 településről a szomszédos településre kell átjárni a betegeknek. A személy- és teherforgalom nagy része a közutakon bonyolódik. A személygépkocsival való ellátottság meglehetősen alacsony színvonalú, így jóval nagyobb hangsúlyt kap a tömegközlekedés. Idegenforgalom szempontjából az aprófalvak még kiaknázatlan területet jelentenek, amelyek vonzerejét a falusi turizmus keretében csak most kezdik felfedezni a pihenésre vágyók.

Néesség

Csongrád megyében 2005 elején az ország népességének 4,2%-a, majd 425 ezer ember élt. Egy négyzetkilométerre átlagosan 100 ember jutott, kevesebb, mint országosan. Ennek ellenére Budapest mellett csak 4 megye – Pest, Komárom-Esztergom, Győr-Moson-Sopron és Borsod-Abaúj-Zemplén – a sűrűbben lakott.

Csongrád 60 települése közül 52 község, ahol 2005 elején több mint 119 ezer fő, a megyei népesség majdnem háromtizede élt. A községek átlagos népessége meghaladja a 2000 ezer főt, ami közel kétszerese az országosnak. Annak ellenére, hogy a községek átlagos mérete viszonylag nagy, közülük 14-nek – Ambrózfalva, Árpádhalom, Csanádalbertyi, Dóc, Eperjes, Ferencszállás, Királyhegyes, Klárafalva, Kövegy, Nagyer, Nagylak, Nagytőke, Óföleák és Öttömös – népessége nem éri el az 1000 főt.

**Csongrád megye ezer fő alatti települései
2005. január 1.**

A Csongrád megyei viszonylatban aprófalunak számító 14 település közül 9 a Makói, 3 a Szentesi, egy-egy pedig a Mórahalomi, illetve a Szegedi kistérséghez tartozik. 2005 elején e falvakban összesen a megye falusi lakosságának 7%-a, mindössze 8300 fő élt. Közöttük a mindössze 472 lelket számláló Kövegy a legkisebb, a 812 fős Öttömös pedig a legnépesebb.

**A megye községei népességnagyság szerint
2005. január 1.**

Népességnagyság, fő	Községek		Lakónépesség	
	száma	megoszlása, %	Száma, fő	megoszlása, %
– 999	14	26,9	8 344	7,0
1000 –	38	73,1	111 074	93,0
KÖZSÉGEK ÖSSZESEN	52	100,0	119 418	100,0

A megye községei közül a legritkábban az 1000 fő alattiak lakottak; ahol négyzetkilométerenként átlagosan 22-en élnek, négytizedannyian, mint a megye többi községében (52 fő/km²). Közülük a legkisebb kiterjedésű Nagylak a legsűrűbben lakott. Rajta kívül még Ferencszállás, illetve Klárafalva népsűrűsége haladja meg a többi község átlagát, míg a pólus másik végén álló Eperjesen mindössze 8-an élnek négyzetkilométerenként.

A megyei népességszám 1980-ban érte el maximumát, azóta – már negyedszázada – évente változó ütemben, de tartósan fogy. Az utolsó 15 évben a népesség nagysága 14 ezer fővel, több mint 3%-kal lett kevesebb, úgy, hogy a csökkenés üteme az utóbbi években sem mérséklődött jelentősen, és a legutóbbi évben is megközelítette az 1000 főt. 1990 és 2005 között a városok népessége több mint 5%-kal fogyott, miközben az 52 községé együttesen majd 3%-kal gyarapodott, döntően az egyre inkább felerősödő városokból való kiköltözési folyamat hatására.

**A lakónépesség száma és változása
január 1.**

Megnevezés	Lakónépesség, fő		2005. év az 1990. évi %-ában
	1990	2005	
MEGYE ÖSSZESEN	438 842	424 849	96,8
Ebből: az 1000 fő alatti			
községek	9 179	8 344	90,9
többi község	107 126	111 074	103,7
városok	322 537	305 431	94,7

A községeken belül az ezer fő alatti falvak lélekszáma – a többi községétől eltérően – az elmúlt másfél évtizedben jelentősen fogyott; 15 év alatt átlagosan népességük 9%-át veszítették el. A legnagyobb visszaesés Eperjesen figyelhető meg, ahol majdnem 30%-kal csökkent az ott élő emberek száma, de Árpádhalmon, Ferencszálláson, Királyhegyesen, Nagyéren, Nagylakon, és Nagytőkén is több mint 10%-kal fogyott a népesség. 15 év alatt az aprófalvak közül csupán Ambrózfalvának, Dócnak, illetve Klárafalvának a lakosság száma nem mérséklődött.

2005 elején Csongrád megye lakosságának 47,3%-a férfi, 52,7%-a nő volt. A férfiak magasabb halandóságának következményeként az elmúlt években a népességen belül folytatódott a nők arányának lassú emelkedése. 2005 év elején 1000 férfira 1116 nő jutott, 10-zel több, mint 2001-ben. A megyében a nő-férfi arány országos átlag feletti (1107).

Az 1000 fő alatti falvakban is a nők vannak többen, bár ez a megoszlás kissé kiegyenlítettebb (1065) a megyeinél, ugyanakkor a megye többi községének átlagánál (1043) valamivel kedvezőtlenebb. A 14 község közül a legöregebb település, Óföldsék a leginkább elnöiesedett.

A népesség nemenkénti arányai január 1.

Év	Férfiak aránya, %			1000 férfira jutó nő		
	1000 fő alatti községekben	többi községben	Csongrád megyében	1000 fő alatti községekben	többi községben	Csongrád megyében
1990	49,4	49,2	47,7	1 026	1 034	1 094
2005	48,4	48,9	47,3	1 065	1 043	1 116

A születések számának visszaesése és az átlagos élettartam meghosszabbodása következtében a népesség korösszetétele egyre kedvezőtlenebb: a gyermekkorúak részaránya folyamatosan csökken, miközben az idősebbeké nő. 1990-ben Csongrád megye lakosságának még közel 20%-a volt fiatalabb 15 évesnél, 2004 elején már csak 15%-a. Ezzel egyidőben a 64 éven felüliek aránya 14-ről 16%-ra növekedett.

Az aprófalvakban élők korösszetétele kedvezőtlenebb, mint a többi településen lakóké, ez azonban egyáltalán nem meglepő, hiszen köztudott, hogy a fiatalok – iskolát, munkát keresve – a nagyobb települések felé orientálódnak. A 14 kisközség közül Óföldsék a legöregebb – ahol a lakosság majd egyharmada idősebb, mint 64 éves – ami az ott működő, több települést ellátó szociális otthon létének következménye elsősorban. Az időskorúak aránya a 20%-ot Óföldsékon kívül csak Kövegyen és Eperjesen haladja meg. Ugyanakkor arányaiban a legtöbb gyermek Nagyéren él.

**A népesség főbb korcsoportok szerinti megoszlása ^{a/}
január 1.**

Megnevezés	0 - 14		15 - 64		65 - x		Öregedési index	
	évesek aránya, %							
	1990	2004	1990	2004	1990	2004	1990	2004
MEGYE ÖSSZESEN	19,5	15,3	66,1	68,8	14,4	15,9	74,0	103,5
Ezen belül: az 1000 fő alatti								
községek	17,4	16,4	65,7	65,2	16,9	18,4	97,5	112,1
többi község	18,8	16,3	65,1	67,4	16,1	16,3	85,8	99,8
városok	19,8	15,0	66,4	69,4	13,8	15,7	69,9	104,7

a/ Algyő adatai 1998-ig a városok adatainál, utána a többi községénél szerepelnek.

A megye lakossága az elmúlt években valamivel lassabban öregedett, mint az egész országé. Ezt a folyamatot jól mutatja az öregedési index (a 64 éven felüli népesség 15 éven aluli népesség arányában) változása: a megyében e mutató 29-cel, országosan pedig 34-gyel emelkedett 1990 és 2004 között. A megye lakossága ennek ellenére még mindig valamivel idősebb, mint az országé, hiszen 2004-ben a megyében 100 gyermekre átlagosan 103 idős személy jutott, az ország egészében pedig 98.

A kistelepülések lakossága az elmúlt majd másfél évtizedben hasonló mértékben öregedett, mint a megye többi községéé. Az itt élők ennek ellenére jóval korosabbak: ezeken a településeken 100 gyermekre már 1990-ben megközelítőleg annyi idős személy jutott, mint a többi községben 2004-ben. Az 1000 fő alatti falvakon belül a két pólust Klárafalva és Óföldségek képviseli: míg Klárafalván 100 gyermekre 76 idős személy jutott, addig Óföldségek négyezerannyi. Az elmúlt majd másfél évtizedben leggyorsabban Eperjes és Óföldségek lakossága „öregedett”, ugyanakkor Kövegy és Csanádalberti „fiatalodott”.

**Az öregedési index változása az 1000 fő alatti községekben
január 1.**

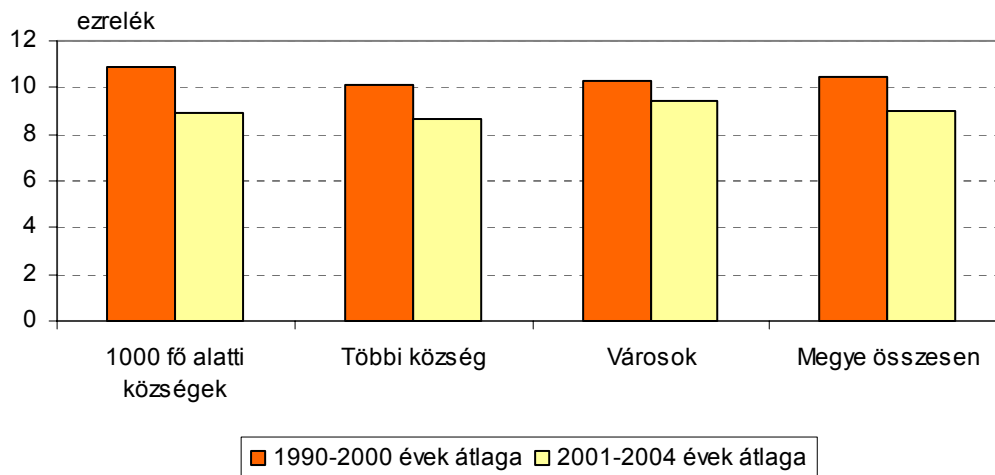
Öregedési index	Település	
	1990	2004
67,0 - 79,9	Nagytőke, Eperjes, Klárafalva, Nagyér	Klárafalva
80,0 - 99,9	Dóc, Nagylak, Amrózfalva, Árpádhalom, Ferencszállás, Királyhegyes	Dóc, Ambrózfalva, Nagyér, Árpádhalom, Csanádalberti, Nagytőke
100,0 – 199,9	Öttömös, Csanádalberti	Öttömös, Királyhegyes, Ferencszállás, Nagylak, Kövegy, Eperjes
200,0 – 320,0	Kövegy, Óföldségek	Óföldségek

A népesség alakulását a természetes népmozgalom (az élveszületések és a halálozások), valamint a vándorlás (a belföldi és a nemzetközi) befolyásolja. Csongrád megye az ország egyik kedvezőtlen demográfiai adottságú térsége: mind az élveszületési, mind a halálozási arányszámok rosszabbak az országos átlagnál, amiben jelentős szerepe van a térség öregebb korszervezetének. A gyermekvállalási kedv – a 70-es évtized közepi demográfiai robbanást követően – csökkent, sőt 1980-tól az élveszületések száma már kevesebb, mint a halálozásoké. A természetes fogyás a 90-es években nagyobb mértékű volt, mint az azt megelőző évtizedben. A folyamatot a vándorlás a 80-as években erősítette, a 90-es években pedig részben ellensúlyozta.

2004-ben – az 1990. évitől jócskán, 27%-kal elmaradva – 3739 csecsemő született a megyében. E csökkenést a házasodási kedv visszaesése, az első házasságkötési idő későbbre tolódása, a házasságnál kisebb termékenységű élettársi kapcsolatok gyakoribbá válása, az elváltak újránházasodási hajlandóságának mérséklődése, a 30 év alattiak, ezen belül is főként 20 és 24 év közöttiek megcsappant gyermekvállalási hajlandósága okozta.

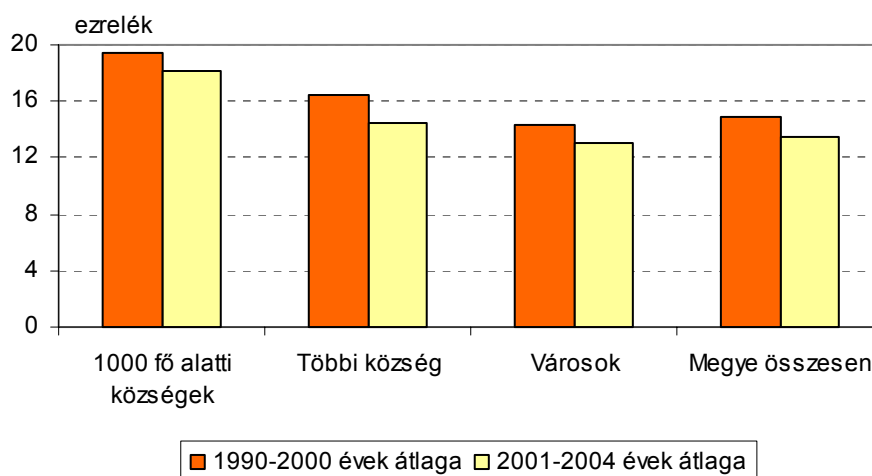
Az egész megyéhez hasonlóan az 1000 fő alatti településeken is fokozatosan csökkent az élveszületések száma. 2004-ben a 14 faluban együttesen már csak 64 csecsemő született, ami az 1990. évinek szinte a fele. Az aprófalvak élveszületési arányszáma lényegében megegyezett a megyei átlaggal. Közülük legrosszabb mutatóval a legöregebb népességű település, Óföldségek rendelkezett, ahol az 1000 lakosonkénti születésszám a legkedvezőbb mutatójú nagyvárosoké felét sem érte el.

Az 1000 lakosra jutó élveszületés alakulása

2004-ben 5778-an haltak meg a megyében, jóval többen, mint ahányan születtek. Az utolsó 4 év átlagában szám szerint kevesebb halálozás történt, mint a 90-es évtized egy-egy évében – ekkor a halálozások száma még évi 6400 fős átlag körül mozgott –, ám a népességfogyás miatt a lakosságszámhoz mért mortalitási mutatók csak kissé javultak.

Az 1000 lakosra jutó halálozás alakulása

Csongrád megyében a halandósági viszonyok különösen aggasztóak, hiszen a halálozási arányszámok a nemzetközi szinten kimagaslónak számító országos átlagnál itt mindig is magasabbak voltak. 2004-ben 1000 lakosra a térségben 13,6 halálozás jutott, míg országosan 13,1. A kisközségek halandósága – az öregebb korösszetételből adódóan – megyei átlag feletti. 2004-ben a 14 településen együttesen 136-an haltak meg, több mint kétszer annyian, mint ahányan születtek. Közülük az utolsó 14 év átlagában a legrosszabb halálozási mutatókkal Óföldsé, Kövegy és Csanádalberti rendelkezik. A többi község átlagánál kedvezőbb mutatója Ambrózfalvának, Árpádhalomnak, Eperjesnek, Klárafalvának, Nagyrécsénynek és Nagytőkének van.

A kistelepülések népessége az élveszületések és halálozások egyenlegeként 1990-től évente átlagosan 1000 lakosonként 9 fővel fogyott, míg a többi községéé „csak” 6-tal. A természetes népmozgalmi események, Nagyért kivéve, a kistelepülések mindegyikében fogyást mutatnak. Mértékében nagy szerepe van a népesség kor szerinti összetételének, hiszen a legidősebb népességgel rendelkező Óföldsé és Kövegy természetes fogyása a legnagyobb.

A Csongrád megyei lakosság **iskolázottsága** – hasonlóan az országoshoz – sokat javult az elmúlt évtizedekben: a középfokú és felsőfokú végzettséggel rendelkezők népességben belüli aránya egyre magasabb, ugyanakkor egyre kisebb hányadot képviselnek azok, akiknek végzettsége az általános iskola 8 osztályánál alacsonyabb. A 2001-es népszámláláskor a megye népességének iskolai végzettsége szinte megegyezett az országossal, a kiemelkedő mutatókkal rendelkező Budapest nélküli átlagot, azaz a megyék átlagát viszont jóval meghaladta. A 19 megye közül arányaiban itt élt a legtöbb érettségizett és diplomás lakos.

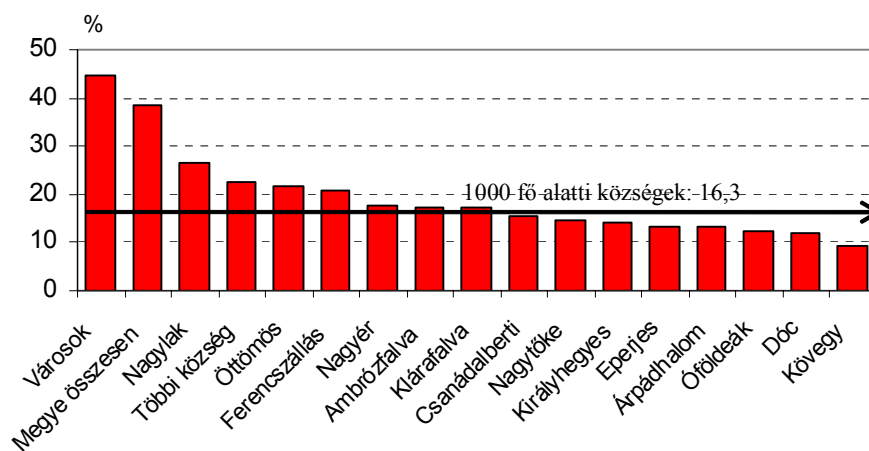
Általánosságban elmondható, hogy a megye községeinek lakói kevésbé iskolázottak, mint a városokban élők. A kistelepülések esetében ez még inkább igaz: 2001-ben az 1000 fő alatti falvakban a 18 év feletti népességnek mindössze 16%-a rendelkezett legalább középiskolai érettségivel, a többi község átlaga ugyanakkor közelítette a 23%-ot, a városoké pedig a 45%-ot. A 25 évesnél idősebbek közül a kistelepüléseken minden 38., a többi községben minden 21., a városokban pedig minden 6. lakos diplomás.

**Iskolai végzettség a megfelelő korúak %-ában
2001. február 1.**

Megnevezés	1000 fő alatti községek	Többi község	Csongrád megye
A 10-x éves népességből az általános iskola első osztályát sem végezte el	0,6	0,6	0,4
A 15-x éves népességből legalább általános iskolai végzettségű	82,2	84,9	89,4
A 18-x éves népességből legalább középiskolai végzettségű, érettségivel	16,3	22,6	38,6
A 25-x éves népességből egyetemi, főiskolai végzettségű, oklevéllel	2,6	4,8	12,5

Az 1000 fő alatti falvakban élők iskolázottsági színvonalában is nagyok a különbségek. A kisközségek közül Nagylak és Öttömös lakosai a legiskolázottabbak, míg legalacsonyabb végzettséggel a megye legapróbb településén, a Kövegyen élők rendelkeznek.

**A 18 éves és idősebb népességből legalább középiskolai érettségivel rendelkezők aránya
2001. február 1.**

Jelentősen módosult a népesség **családi állapot** szerinti összetétele is az utóbbi évtizedben. A házasságkötések számának visszaesésével és az első házasságkötési kor emelkedésével párhuzamosan a házasságban élők aránya mindkét nemnél jelentősen csökkent. Ezzel egyidőben az elváltak, a nőtlenek, illetve hajadonok arányának erőteljes növekedését regisztrálták. Legkisebb a változás az özvegyek esetében, arányuk – a férfiak magasabb halandósága következtében – a nőknél lényegesen nagyobb, és enyhe emelkedést mutat.

**A 15 éves és idősebb népesség családi állapot szerinti megoszlása
2001. február 1.**

(százalék)					
Megnevezés	Nőtlen, hajadon	Házás	Özvegy	Elvált	Összesen
Férfi					
1000 fő alatti községek	31,0	53,7	4,5	10,8	100,0
Többi község	31,4	56,1	4,3	8,2	100,0
Városok	35,8	51,2	3,9	9,1	100,0
MEGYE ÖSSZESEN	34,5	52,5	4,0	8,9	100,0
Nő					
1000 fő alatti községek	17,7	50,2	22,6	9,4	100,0
Többi község	18,4	52,8	20,5	8,3	100,0
Városok	26,1	44,2	17,0	12,7	100,0
MEGYE ÖSSZESEN	24,1	46,4	18,0	11,5	100,0

A kistelepüléseken a 2001-es népszámláláskor a nőtlenek, hajadonok aránya kisebb, az özvegyeké nagyobb volt a többi település-csoporténál. Bár a házások aránya is meghaladta a megyei átlagot – azt a városok értéke húzta jelentősen lefelé –, de az 1000 főnél nagyobb községekben a 15 éves és idősebb népesség nagyobb hányada élt házasságban, mint az aprófalvakban. A kistelepülések közül arányaiban a legtöbb nőtlen férfi Nagyéren, elvált pedig Kövegyen lakott, a legtöbb hajadon viszont Nagytőkén, elvált nő pedig Klárafalván. Az özvegyek aránya mindkét nem esetében Óföldségen volt a legnagyobb, jelezve azt, hogy a magukra maradt környékbeli idősek viszonylag jelentős részének jelent megoldást az itteni szociális otthonba való beköltözés.

Az aprófalvakban a 14 év feletti népesség 8%-a – a megyei átlagot meghaladó hányada – élettársi kapcsolatban élt; különösen magas volt e házasságnál mindenképpen lazább együttélési forma Nagytőkén, ahol meghaladta a 13%-ot, ezzel szemben Nagylakon nem érte el a 6%-ot.

Háztartás, család

A háztartások száma a megyében az elmúlt évtizedekben folyamatosan, bár egyre lassuló – és az országosnál kisebb – ütemben növekedett. A folyamattal egyidejűleg módosult a háztartások típusok szerinti összetétele. Jelentősen (14 százalékponttal) csökkent a családháztartások aránya a nemcsalád típusúak egyidejű növekedése mellett. Ugyancsak változott a családháztartások struktúrája is: az egy családból álló háztartások közül a párkapcsolatban élők száma és aránya csökkent, miközben a válások gyakoriságának növekedése folytán a „csonka családokból” álló háztartásoké igen jelentősen bővült. Az egyes település-csoportok közül az aprófalvakban a legkisebb ezen egyszülő-gyermek típusú együttélések aránya, de a különbség nem számottevő.

Részben a népesség öregedése, részben a fiatalok egyre gyakoribbá váló önállósodása következtében az egyszemélyes háztartások aránya dinamikusan bővült: arányuk 2001-ben megközelítette a háromtizedet. A kistelepülések esetében az első ok kevésbé játszik szerepet, itt a magukra maradt idősök teszik ki az egyszemélyes háztartások nagyobbik részét.

Háztartás, család 2001. február 1.

Megnevezés	Az egyszemélyes háztartások	A család-háztartások	Egyszülő háztartások	100 családra jutó családtagok száma
	aránya, %			
1000 fő alatti községek	28,9	68,4	8,8	291
Többi község	24,0	73,7	9,3	293
Városok	31,1	66,2	11,8	286
MEGYE ÖSSZESEN	29,4	68,0	11,1	288

Vándorlás

A megye népessége a belföldi vándorlásból eredően sokáig gyarapodott. A pozitív tendencia úgy a 90-es évek közepén tört meg, ettől kezdve többen hagyták el a megyét, mint ahányan beköltöztek. Az utóbbi két évben ismét vándorlási nyereség alakult ki, azonban ez nem bizonyult elegendőnek az 1995 óta mutatkozó negatív egyenleg kompenzálására.

A megyét érintő belföldi lakóhely-változtatások évente egy közepes megyei város népességét teszik ki. Az utóbbi 14 évben összesen több mint 300 ezren változtatták meg lakóhelyüket: több mint 123 ezren a megyén belül; a megyehatárt átlépők közül be mintegy 95 ezren költöztek, miközben innen 91 ezren távoztak.

Az 1995-2003 közötti vándorlások nyertesei a megyében egyértelműen a közepes nagyságú települések voltak. Folyamatos a városokból való kiköltözés nemcsak az agglomerációs gyűrűben fekvő falvakba, hanem azon túl is. A 10 ezer főnél nagyobb településekkel szemben még a kisközségek is – csekély mértékben ugyan, de – pozitív egyenlegűek.

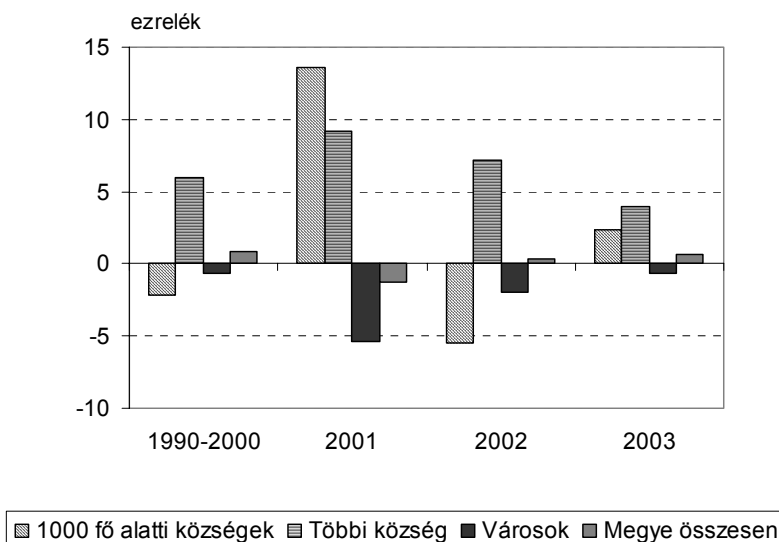
**A megyei települések vándorlási különbözetének alakulása
népességnagyság-kategóriák szerint
1995-2003**

Népességnagyság- kategóriák, fő	Vándorlási különbözet összesen, fő	Ezen belül:				
		Buda- pesttel szemben	10 000 -	5 000- 9 999	1 000- 4 999	- 1 000
			fős településekkel szemben			
10 000–	-9 270	-2 603	726	-1 410	-5 589	-394
5 000–9 999	2 416	-	2 043	24	353	-4
1 000–4 999	5 777	-6	5 811	-183	98	57
– 999	196	21	241	-47	-31	12
MEGYE ÖSSZESEN	-881	-2 588	8 821	-1 616	-5 169	-329

Míg az elmúlt évtizedben a községekre a vándorlásból eredően általában népességnövekedés volt jellemző, addig az 1000 főnél kisebb falvakból – tanulni, később pedig munkát keresni – elvándoroltak az emberek. 1990 és 2000 között a 14 kisközség lakosságának csaknem kétharmada – mintegy 5600 fő – hagyta el régi otthonát, a veszteséget pedig csak részben mérsékeltek a beköltözők. A vándorlásból 1990-2000 között mintegy 200 fő volt a népességfogyás. 2000-től a vándorlás iránya a kistelepülések esetében is pozitív fordulatot vett, négy év alatt 225 fős volt a nyereség. A költözködést a be- és elvándorlók többsége tartósnak gondolta, az ideiglenesen költözködők csak kevesebb mint négytizedét tették ki az összes vándorlónak.

A vándorlások népességarányos nyeresége a kistelepüléseken az utóbbi évek átlagában 1000 lakosonként mintegy 4 fő volt. A fordulatot – és egyben csúcst – hozó 2000-es évben ez a mutató 16 főre emelkedett, és még a rákövetkező évben is elérte a 13 főt, majd az egyenleg ismét negatívba csapott át. A hektikus mozgásban nagy szerepe volt Óföldreáknak, ahol az idősek szociális otthonába – a férőhelyek felszabadulása függvényében – hol több, hol kevesebb lakó vonult be, de számuk mindig több volt, mint a faluból elköltözőké. A 2001-2003 közötti vándorlásból – 1000 lakosonként – 10 fő feletti volt még a nyeresége Ambrózfalvának, Klárafalvának és Kövegynek, ezzel szemben Dóc, Eperjes és Királyhegyes ugyanilyen mértékű veszteséget könyvelhetett el.

Vándorlási különbözet alakulása, 1000 lakosra

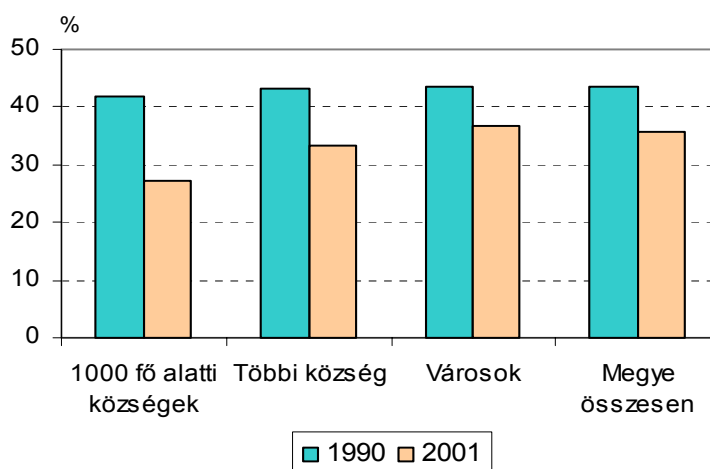
A községekbe költözők java része kiskorú gyermeket nevelő család, ebből következően tagjai túlnyomórészt az 50 évesnél fiatalabb korosztályok valamelyikéhez tartoznak. Az elvándorlók is inkább a fiatalabb, munkát, megélhetést keresők korcsoportjaiba sorolódnak, akikkel ugyanúgy költöznek gyermekeik is. Az elvándorlók többsége a környező városokban és falvakban telepszik le, különösen magas a megyeszékhelyre átköltözők száma, de Makó, Hódmezővásárhely, Szentes is kedvelt célpontok. A szomszédos megyék települései közül Békésből Orosházát, Bács-Kiskunból pedig Kiskunhalast is viszonylag gyakran választják új lakóhelyként az innen elvándorlók.

Gazdasági aktivitás, foglalkoztatottság, munkanélküliség

A 90-es években lezajlott gazdasági és demográfiai változások Csongrád megyében is lényeges hatást gyakoroltak a népesség gazdasági aktivitás szerinti összetételére. A foglalkoztatottság nagyarányú csökkenését a munkanélküliség megjelenése és tömegessé válása, az inaktívak számottevő gyarapodása, illetve az eltartottak számának mérséklődése kísérte. A foglalkoztatottság csökkenése már a 80-as években is érzékelhető volt, ám a 90-es évtizedben vált igazán intenzívvé. A folyamatot jól mutatja, hogy míg 1980-1990 között 26 ezer fővel, addig 1990-2001 között 36 ezer fővel csökkent a foglalkoztatottak száma a megyében, s míg 1980-ban a megye népességének csaknem fele volt foglalkoztatott, addig 1990-ben 43, 2001-ben pedig már csupán 36%-a.

A **foglalkoztatottság** csökkenése a kistelepüléseken volt a legdrasztikusabb, a falvakban átlagosan 40%-kal, míg a többi község esetében – a megyeihez hasonlóan – „csupán” 20%-kal csökkent a két utóbbi népszámlálás között eltelt időszakban a foglalkoztatottak száma. A csökkenés vonzataként a 2001-es népszámláláskor az 1000 fő alatti falvak lakosságának átlagosan már csak 27%-a volt foglalkoztatott, míg a többi község esetében ez az érték még 33%-ot tett ki. A kistelepülések között is viszonylag nagyok a különbségek, míg Klárafalván és Nagylakon nagyjából minden harmadik, addig a másik végletet képviselő Kövegyen és Ambrózfalván csupán minden ötödik ember folytatott kereső tevékenységet 2001-ben.

Foglalkoztatottak népességen belüli aránya

A foglalkoztatottak számának csökkenése mellett az *ágazonkénti összetétel* is gyökeresen átalakult: a szolgáltatásban dolgozók száma fokozatosan növekedett, miközben a termelő ágazatok egyre inkább háttérbe szorultak. Csongrád megyét különösen a mezőgazdaság válsága érintette érzékenyen, az e nemzetgazdasági ágban foglalkoztatottak száma 1990-2001 között több mint felére apadt (az iparban egyharmadával csökkent, a szolgáltatási szektorban pedig 7%-kal növekedett a létszám). E csökkenés ellenére 2001-ben a foglalkoztatottak közel 12%-a még mindig a mezőgazdasághoz kötődött, ami országos viszonylatban is kiemelkedő (ennél csak a megye régiós társmegyéjében, Bács-Kiskunban volt magasabb az e nemzetgazdasági ágban foglalkoztatottak aránya).

A foglalkoztatási szerkezet átrendeződése a kistelepüléseken is bekövetkezett, e községekben – a foglalkoztatásban kiemelkedő szerepet betöltő – mezőgazdaság szenvedett el különösen nagyarányú, 60%-os létszámvesztést, míg az ipar, építőipar nemzetgazdasági ágakban dolgozók 40%-kal voltak kevesebben 2001-ben, mint 1990-ben. A mezőgazdaság azonban e csökkenés ellenére is jelentős munkaadó maradt. E vonatkozásban nincsenek kiugró különbségek a kistelepülések, illetve a megye többi községe között: a mezőgazdaság részesedése mind az 1000 fő alatti, mind az annál nagyobb községekben 26-27% körül alakult, ami több mint kétszerese a megyei átlagnak. A kistelepülések között is szép számmal akadnak szélsőségek, kiemelkedően magas volt pl. a mezőgazdaságból élők aránya Nagytőkén (59%) és Eperjesen (54%), ugyanakkor Nagylakon mindössze 2 fő dolgozott e nemzetgazdasági ágban, itt a szolgáltatási szektor 57%-os részesedése csaknem elérte a megyei átlagot.

**Foglalkoztatottak megoszlása összevont gazdasági áganként
2001. február 1.**

(százalék)

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halászat	Ipar, építőipar	Szolgáltatási jellegű ágazatok	Összesen
1000 fő alatti községek	26,1	30,4	43,5	100,0
Többi község	27,0	27,2	45,7	100,0
Városok	6,7	29,8	63,5	100,0
MEGYE ÖSSZESEN	11,8	29,2	58,9	100,0

A foglalkoztatottak *nemek szerinti* összetételét a megye egészében férfifélt jellemzi, a nemek közötti arányok azonban településtípusonként némileg eltérnek: a városokban kiegyenlítettebb (54-46%), míg a községek esetében – mérettől függetlenül – 59-41% a férfi-nő arány.

A kistelepüléseken élő nők 22, a férfiak 33%-a volt foglalkoztatott 2001-ben. A többi község esetében is alacsonyabbak ezek az arányok a megyei 31, illetve 41%-os értéknél, ám ahhoz lényegesen közelebb állnak.

A munkába lépő fiatalabb generáció magasabb iskolai végzettsége, illetve a kevésbé iskolázott idősebb korosztályok inaktívvá válása jelentős szerepet játszik a foglalkoztatottak iskolázottsági szintjének emelkedésében. Általánosságban igaz, hogy a községekben élő foglalkoztatottak *iskolázottsági szintje* alacsonyabb a városiakénál, így a megyei átlagnál is, de közülük a kistelepüléseken élők iskolázottsága marad el legjobban attól. A 2001-es népszámláláskor még több mint egyharmaduk csak 8 általánossal rendelkezett, az érettségizettek aránya 22, a diplomásoké pedig mindössze 5%-ot tett ki. A felsőfokú végzettségű foglalkoztatottak aránya Öttömösön és Ambrózfalván volt a legmagasabb, mintegy kétszerese a kisközségi átlagnak, míg az érettségivel rendelkezőké Nagylakon és Ferencszálláson haladta meg jelentősebben azt.

**Foglalkoztatottak megoszlása a legmagasabb
befejezett iskolai végzettség szerint
2001. február 1.**

(százalék)

Magnevezés	Általános iskola		Középiskola		Egyetem, főiskola	Összesen
	8. évfolya- mánál alacso- nyabb	8. évfolyam	érettségi nélkül, szakmai okllevéllel	érettsé- givel		
1000 fő alatti községek	1,6	34,7	36,2	22,3	5,2	100,0
Többi község	1,7	29,6	36,0	24,8	7,9	100,0
Városok	0,6	16,1	28,0	33,4	21,9	100,0
MEGYE ÖSSZESEN	0,8	19,6	30,1	31,2	18,3	100,0

A foglalkoztatottság csökkenését a kistelepüléseken átlagot meghaladó mértékű **munkanélküliség** kísérte. A 90-es évek eleji csúcspontot követően a munkanélküliek száma ugyan e falvakban is fokozatosan mérséklődött, 2001-ben azonban még mindig viszonylag sokan, a népesség több mint 5%-a élt munkanélküliként. A többi község esetében ez az érték – a megyeihez hasonlóan – valamivel 4% alatt maradt. A munkanélküliek aránya a periférikus elhelyezkedésű kistelepüléseken volt a legmagasabb, 7-10%-os, míg a pólus másik végén Dóc és Klárafalva 2-3% körüli értékeiben a nagyvárosok közelsége is szerepet játszott.

A helyzet az utóbbi években sem javult, sőt 2002-től (számos gyárbezárást, illetve nagyobb létszámot érintő leépítést követően) ismét meggyeszte emelkedik a munkanélküliek száma. 2004 végén már több mint 17 ezer munkanélküli szerepelt a Megyei Munkaügyi Központ nyilvántartásában, csaknem egynegyedével több, mint 2001-ben (amikor a legkevesebb munkanélkülit regisztrálták). A kistelepülések esetében ennél valamivel kisebb mértékű, 21%-os létszámnövekedés következett be, míg a többi község esetében ez az érték a 32%-ot közelítette. A növekedés mindenhol a nők körében volt jelentősebb, ennek következtében a korábbi férfi-nő arány megfordult, 2004-ben a munkanélkülieknek már 52-53%-a nő volt.

A regisztrált munkanélküliek főbb adatai

Megnevezés	Regisztrált munkanélküliek		Férfiak aránya, %		Tartósan (180 napon túl) munkanélküliek aránya, % 2004
	száma 2004	a 2001. évi %-ában	2001	2004	
1000 fő alatti községek	465	121,1	53,4	47,1	51,0
Többi község	5 156	131,9	52,4	48,2	45,8
Városok	11 403	123,9	51,6	47,6	47,1
MEGYE ÖSSZESEN	17 024	126,2	51,9	47,8	46,8

A *munkanélküliség időtartama* szempontjából nincsenek markáns különbségek a megyén belül, de e téren is a kistelepüléseken élők helyzete a legrosszabb. Az itt élő munkanélküliek több mint fele volt tartósan munkanélküli 2004-ben, míg a többi község esetében 46, a megyében 47%-ot tett ki a 6 hónapnál hosszabb ideje munkát keresők aránya.

A foglalkoztatottak *iskolai végzettségéhez* hasonló lemaradás tapasztalható a munkanélküliek esetében is, 2004-ben körükben az érettségivel, illetve felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya kisebb, az ennél alacsonyabb végzettségűeké viszont – a szakmunkások kivételével – magasabb volt a többi község, illetve a megye átlagánál.

Az **inaktív keresők** számának 90-es évekbeli ugrásszerű növekedéséhez a népesség öregedésén túl a munkalehetőségek szűkülése is hozzájárult. A munkaerőpiacról kikerülőkhöz közül ugyanis – a munkanélküliség helyett – sokan választották a korhatár előtti nyugdíjazás különböző formáit. A községek esetében az egyébként is jelentősebb inaktív réteg ennek következtében még inkább felduzzadt. Különösen igaz ez a kistelepülésekre, hiszen míg az 1000 fő alatti településekben 1990-2001 között 30-ról csaknem 41%-ra, addig a többi község esetében 28-ról 35%-ra, a megyében pedig 26-ról 33%-ra nőtt arányuk. Kiugróan magas – 50% feletti – az inaktívak hányada Óföldségen, ebben azonban szerepet játszik, hogy a településen idősök otthona működik. A másik véglet Kistelek, ahol a megyei átlaggal egyezően, 33%-ot tett ki ez az arány.

Az **eltartottak** számának alakulását is több tényező befolyásolta, így a születésszám csökkenése, a fiatalok tanulmányi idejének hosszabbodása stb. E hatások a kistelepülések esetében a megyeinél kissé nagyobb – 8% körüli – létszámcsökkenést okoztak.

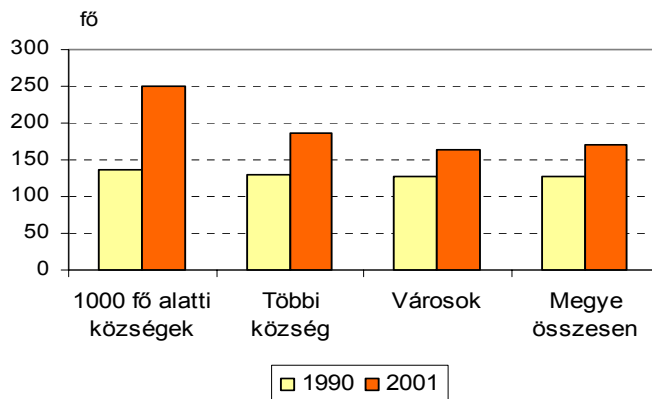
A gazdaságilag nem aktív népesség számának alakulása 2001. február 1.

Megnevezés	Inaktív keresők száma		Eltartottak száma	
	fő	az 1990. évi %-ában	fő	az 1990. évi %-ában
1000 fő alatti községek	3 435	124,5	2 308	92,6
Többi község	38 907	131,6	30 420	99,6
Városok	99 812	120,3	87 708	91,6
MEGYE ÖSSZESEN	142 154	123,3	120 436	93,5

E változások eredményeként 2001-ben a megyei 1000 fő alatti települések népességének legnagyobb hányada, több mint 40%-a inaktív kereső volt, a foglalkoztatottak, illetve eltartottak aránya 27-27%-ot tett ki, míg a munkanélküliek aránya valamivel meghaladta az 5%-ot.

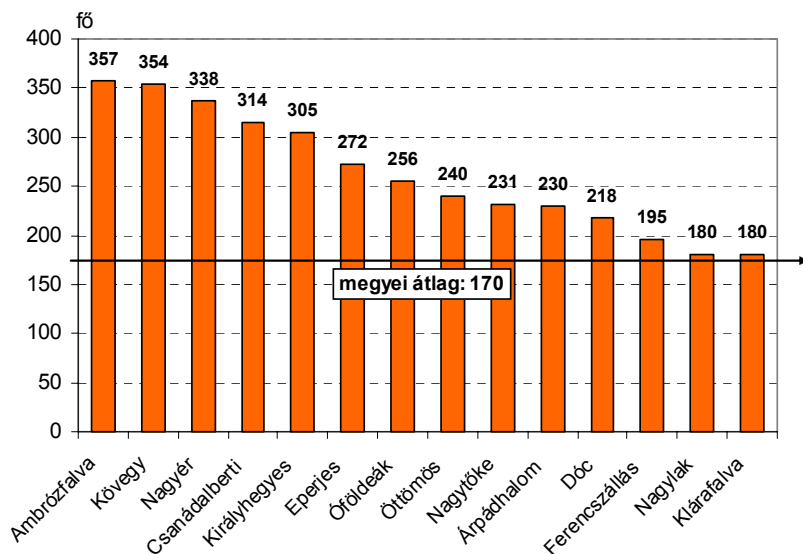
Mindez az aktív személyekre háruló terhek jelentős növekedését vonta maga után, hiszen egyre kevesebb kereső személynek kell egyre több „nem keresőről” gondoskodnia. A kistelepüléseken élők eltartási terhei növekedtek 11 év alatt a legnagyobb mértékben (1,8-szorosára), itt minden 100 foglalkoztatottra 250 gazdaságilag nem aktív (inaktív és eltartott) jutott 2001-ben, egyharmadával több, mint a többi község esetében és csaknem másfélszer annyi, mint a megyében átlagosan.

100 foglalkoztatottra jutó gazdaságilag nem aktívak száma

A szélsőségek e téren is jelentősek: Klárafalva és Nagylak esetében például mindössze 10 fő az eltérés a megyei átlaghoz képest, míg a legrosszabb helyzetű Ambrózfalván és Kövegyen a mutató értéke annak már több mint duplája.

100 foglalkoztatottra jutó gazdaságilag nem aktívak száma az 1000 fő alatti településeken 2001. február 1.

Jövedelmi viszonyok

A jövedelmi viszonyok jellemzéséhez a hivatalosan is regisztrált, befizetett személyi jövedelemadó adatai használhatók fel. Bár ezek az értékek önmagukban nem adnak valós képet – részben mert a „fekete jövedelmek” és az egyéb nem regisztrált jövedelmek nem szerepelnek a nyilvántartásokban, részben mert a különböző kedvezmények nem egyformán érintik az adózókat – a jövedelmek területi differenciálódásának vizsgálatára mégis alkalmasak.

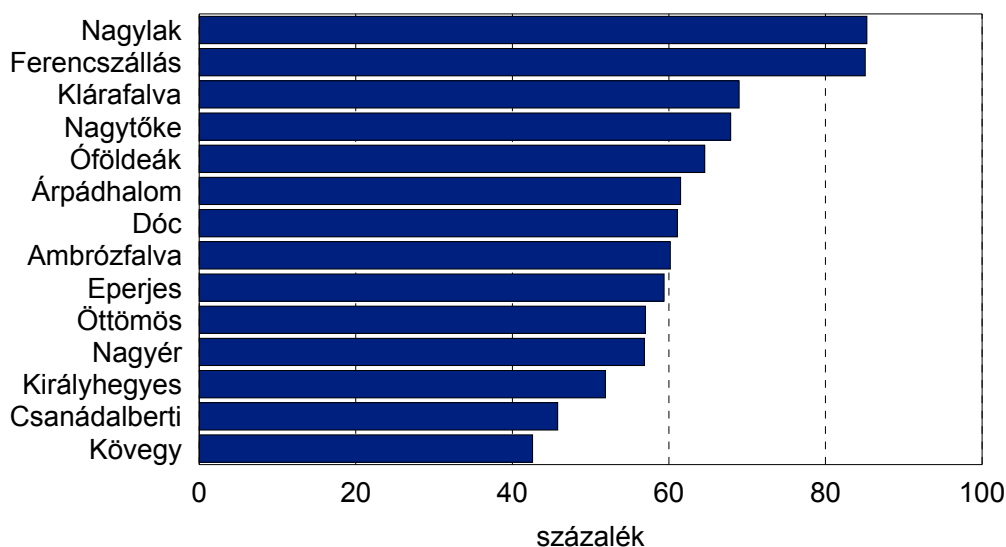
Az adófizetők aránya általában tükrözi a gazdasági aktivitás színvonalát. A mutató nagyságának alakulásában nemcsak foglalkoztatási, hanem demográfiai körülmények (a népesség korösszetétele) is szerepet játszanak. Ezért nem meglepő, hogy az átlagosnál kedvezőtlenebb korstruktúrájú kistelepüléseken élőknek csak bő harmada adófizető. Arányuk majdnem ötödével marad el a megyei átlagtól, de a többi község átlagánál is kisebb. A legalacsonyabb mutatójú Csanádalbertin az adófizetők aránya még a 30%-ot sem éri el, azaz a lakosság több mint héttizedének nincs olyan jövedelme, ami után adót kellene fizetnie.

**Száz lakosra jutó adófizető a kistelepüléseken
2003**

Nagyság-kategória	Kistelepülések megnevezése (az értékek növekvő sorrendjében)
–30,0	Csanádalberti
30,1–35,0	Nagyér, Óföldreák, Királyhegyes, Ambrózfalva, Kövegy, Dóc
35,1–40,0	Klárafalva, Öttömös, Ferencszállás
40,1–	Árpádhalom, Nagylak, Nagytőke, Eperjes

A 14 településen élő 8700 állandó lakosból összesen közel 3200-an nyújtottak be adóbevallást 2003-ban. Az együttesen 2 és fél milliárd forintnyi személyi jövedelemadó-alapból egy lakosra megközelítőleg 300 ezer forint jutott, több mint egyharmadával kevesebb, mint az országostól jóval elmaradó megyei átlag. A 14 legkisebb község között is jelentős különbségek figyelhetők meg. A rangsor élén álló, forgalmas határállomással – ebből következően kedvezőbb munkalehetőségekkel – rendelkező Nagylak, valamint a két városhoz is közel fekvő Ferencszállás estében a népességarányos jövedelemadó-alap mértéke duplája a sor végén elhelyezkedő Kövegyének. Az előbbi települések mutatói sem érik el azonban a megyei átlagot, attól 15%-kal maradnak el.

**Egy lakosra jutó szja alapot képező jövedelem
a megyei átlag %-ában a kistelepüléseken
2003**

Mivel a befizetett adó egy meghatározott része a települések bevételeit gyarapítja, ott, ahol az adófizetők aránya és a befizetett adó nagysága alacsony és nincsenek egyéb bevételek, pl. iparüzési adó, vagy nem tudnak kivetni még egyéb, a lakosságot érintő tulajdonra közterhet, ott fejlődés helyett hanyatlás indul be, és ez az öngerjesztő folyamat a település elnéptelenedéséhez vezethet.

A foglalkoztatottak ingázása

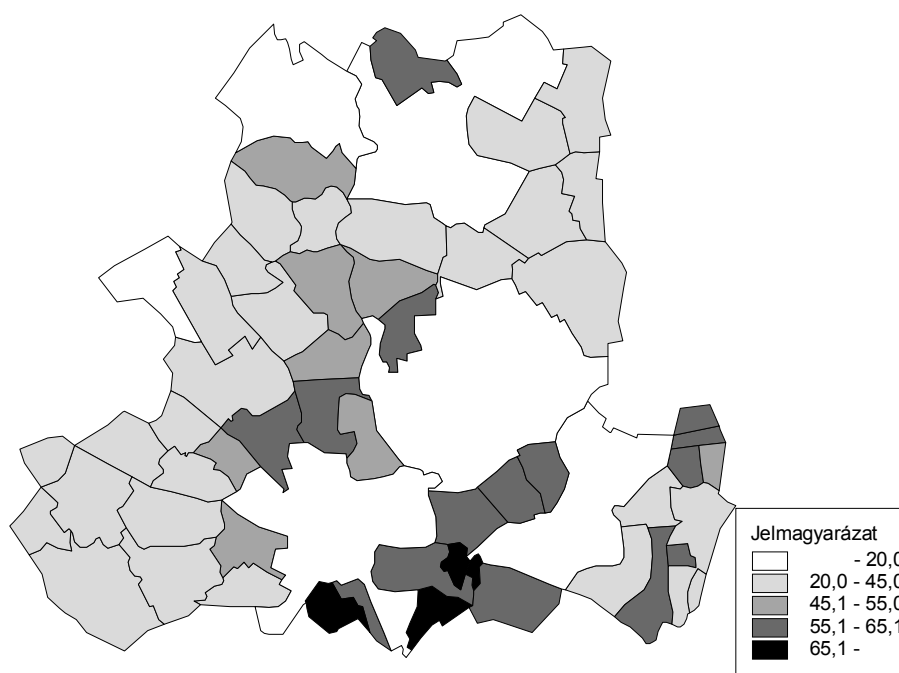
A szerény helyi munkahelykínálat miatt a kistelepüléseken élők közül sokan kénytelenek a környező nagyobb településeken, városokban elhelyezkedni. Míg a Csongrád megyei foglalkoztatottaknak az egyötöde kényszerült munkája miatt nap mint nap utazásra 2001-ben, addig a kistelepülésekből ingázók aránya ennél jóval magasabb, ott minden második foglalkoztatott más településen talált munkát.

A foglalkoztatottak ingázása 2001. február 1.

Megnevezés	Más településre eljárók	
	száma, fő	aránya az összes foglalkoztatottból, %
1000 fő alatti községek	1 176	51,1
Többi község	16 638	44,9
Városok	13 117	11,4
MEGYE ÖSSZESEN	30 931	20,1

Az ingázók arányát tekintve a kisközségek közül kiemelkedik – a Szegedhez erősen kötődő – Klárafalva, ahonnan minden 10 munkavállalóból 8 kényszerült lakóhelye és munkahelye között naponta ingázni. Akadt azonban olyan község is – a Klárafalvához hasonló gazdasági aktivitású Nagylak – ahonnan csak minden negyedik foglalkoztatottnak kellett lakóhelyétől eltérő településre utaznia a napi munkavégzés érdekében.

**Ingázók aránya az összes foglalkoztatottból, %
2001. február 1.**

Az ingázók nagyobb hányada férfi, ám egyre több nő is lakóhelyén kívül vállal munkát. A községi munkalehetőségek szűkössége mellett szerepet játszik ebben az is, hogy a városból kiköltözők általában visszajárnak korábbi munkahelyükre, így az ingázók táborát gyarapítják. A kistalvakban a férfi-nő arány 62-38%, míg megyei átlagban kissé hangsúlyosabb a férfitöbbség (65%). A Kövegyről és Nagylakról eljárók esetében a legnagyobb a két nem közötti különbség, az innen eljárók közel háromnegyede férfi. Az ingázó nők aránya Eperjesen, Királyhegyesen, illetve Ferencszálláson (45-46%) jelentősen meghaladja a kistelepülések átlagát.

Az ingázás jellemzően a fiatalabb korosztályok életformája: a megyei átlaggal nagyjából egyezően a kislélekszámú településekről eljáró foglalkoztatottak több mint egyharmada 30 évnél fiatalabb, bő fele 30-49 éves, az 50 év felettek aránya pedig már csak egytizednyi. A kistalvak ingázói között – a megye többi községéhez, illetve a városokhoz képest – a 30-49 éves korosztály nagyobb, az ennél idősebbek kisebb súllyal szerepelnek.

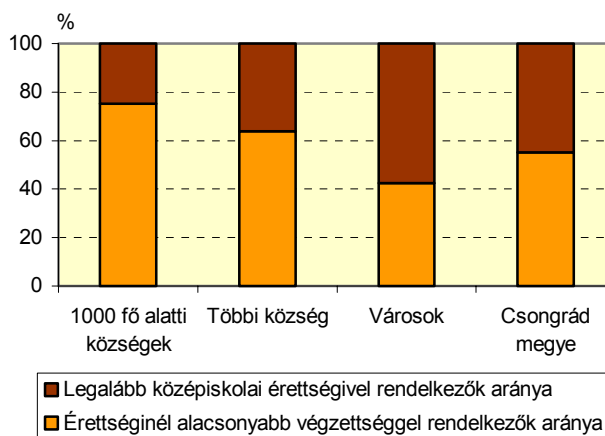
A naponta ingázó foglalkoztatottak főbb demográfiai jellemzői

2001. február 1.

Megnevezés	Ingázók száma	Ebből: férfiak aránya, %	Az ingázók közül		
			15-29	30-49	50-X
			évesek aránya, %		
1000 fő alatti községek	1 176	62,3	33,8	55,3	10,9
Többi község	16 638	61,4	34,3	52,7	13,0
Városok	13 117	69,5	32,5	52,5	15,0
MEGYE ÖSSZESEN	30 931	64,9	33,5	52,7	13,8

A munka miatt ingázók iskolai végzettség szerinti összetételében – a megyei átlaghoz hasonlóan, de annál sokkal nagyobb mértékben – az érettségivel alacsonyabb végzettségűek vannak túlsúlyban: míg megyei átlagban az ingázók alig több mint felének nincs érettségije, addig a kisközségekből eljárók háromnegyedének. Az ingázók az összes foglalkoztatottnál is valamivel iskolázatlanabbak, közöttük néhány százalékponttal magasabb az érettségivel sem rendelkezők aránya. A kistelepülésekről ingázók egyértelműen a legkevésbé képzettek. A legalább érettségivel rendelkezők hányada csupán Ferencszálláson haladja meg az egyharmadot, ugyanakkor a Kövegyről eljáróknak mindössze 17%-a bír hasonló végzettséggel.

A naponta ingázó foglalkoztatottak megoszlása iskolai végzettség szerint 2001. február 1.

Az 1000 fő alatti községekből eljárók összevont nemzetgazdasági ágak szerinti összetétele jelentősen eltér a megyeitől: az innen ingázók között a mezőgazdaságban, illetve az iparban, építőiparban tevékenykedők aránya nagyobb, így a szolgáltatásban dolgozók hányada kisebb a megyei átlagnál. Az ingázók ágazati szerkezete jelentősen különbözik a foglalkoztatottakétól: az ingázók között a mezőgazdaságban tevékenykedőknek csaknem 10, a szolgáltatási szférában foglalkoztatottaknak pedig 7 százalékponttal kisebb a hányada, az

iparban, építőiparban viszont több mint másfélszer nagyobb arányban dolgoznak az eljárók. A foglalkoztatási szerkezethez hasonlóan azonban itt is vannak szélsőségek: kiemelkedően magas a mezőgazdaságban foglalkoztatott ingázók aránya Nagytőkén (60%), ezzel szemben Nagylakról mindössze egy mezőgazdasági dolgozó ingázott. A kistelepülések átlagánál nagyjából másfélszer nagyobb arányban dolgoznak az ingázók az iparban, építőiparban Árpádhalmon, Kövegyen és Királyhegyesen, az Öttömösről eljárók között pedig a szolgáltatási szektorban tevékenykedők hányada kimagasló, az átlagosnak csaknem a kétszerese.

**A naponta ingázó foglalkoztatottak megoszlása
összevont nemzetgazdasági ág szerint
2001. február 1.**

Megnevezés	Mezőgazdaságban	Iparban, építőiparban	Szolgáltatásban	(százalék)
				Összesen
	foglalkoztatott			
1000 fő alatti községek	16,6	46,5	36,9	100,0
Többi község	6,1	42,7	51,2	100,0
Városok	6,0	39,0	55,0	100,0
MEGYE ÖSSZESEN	6,5	41,3	52,2	100,0

A kisközségekből eljárók döntő többsége (több mint háromnegyede) a megyén belül ingázik. Az ingázás irányát tekintve természetesen a városok – mégpedig a hagyományos városok – munkaerő-piaci vonzereje kiemelkedő: a kislélekszámú községekből ingázó foglalkoztatottak több mint hattizede a megye négy legnagyobb városába, Szegedre, Hódmezővásárhelyre, Szentesre és Makóra jár be. A munkába ingázók első számú célpontja a megyeszékhely, több mint egynegyedük itt talál munkát. Az ingázó foglalkoztatottak többsége Dócról, Klárafalváról és Ferencszállásról Szegedre, Királyhegyesről, Kövegyről, illetve Nagylakról Makóra jár át dolgozni. A Nagytőkéről, Eperjesről ingázók döntő része, az Árpádhalmon élőknek több mint a fele Szentesre, az Óföldsékről eljárók többsége pedig Hódmezővásárhelyre utazik naponta a munkahelyére. A kistelepülések között (a megyén belül is) mindössze kettő olyan van – a megyeszékhelytől legtávolabb fekvő kislélekszámú Eperjes és Nagytőke –, ahonnan egyetlen fő sem jár Szegedre dolgozni.

Infrastruktúra

A vasúthálózat a megye 60 településéből 27-et érint, közülük 4-nek a lélekszáma ezer fő alatti. Ez utóbbiak közül Ambrózfalva és Nagyér a Mezőhegyes-Orosháza, Nagylak a Mezőhegyes-Szeged mellékvonalon, Nagytőke pedig a Makó-Szolnok – gyors- és sebesvonat közlekedtetésére is alkalmas – fővonalon található.

A kistelepülések többsége tehát csak közúton érhető el. Nemcsak közöttük, de a megyében is egyedüli zsáktelepülés Dóc, amelyet csak egy irányból lehet közúton megközelíteni. A helyközi autóbuszal minden település elérhető. Földrajzi

elhelyezkedésükből adódóan zömük Makóhoz kapcsolódik a leginkább. A közeli városokkal átlagosan napi 20 járatpár köti össze a kistalvakat. A legritkábban Szentesről Eperjesre, leggyakrabban pedig a Szeged-Makó vonalon fekvő Ferencszállásra, illetve Klárafalvára járnak a buszok.

A kistelepülések lakóinak **személygépkocsival** való ellátottsága – demográfiai és gazdasági téren mutatkozó hátrányaikkal összefüggésben – lényegesen elmarad nemcsak a megye, de a többi község átlagától is. 1000 lakosra alig 200 személyautó jut, de a kiterjedt tanyás térséggel rendelkező, piacozó Öttömösön megközelíti a 300 autót. A kistalvak közül gépkocsival a legkevesébé ellátott település Klárafalva, ahol viszont nagyobb szerep jut a tömegközlekedésnek.

A közúti forgalomhoz kapcsolódóan a megyében 106 **üzemanyagtöltő állomás** működik, több mint hattizedük a városokban. A 14 kistelepülés közül egyedül a határmenti Nagylakon van tankolásra lehetőség.

A kistelepüléseken élők a megye 127 ezer **távbeszélő fővonalának** 1 százalékával rendelkeznek. A lakosság telefonvonalakkal való ellátottsága – 1000 lakosonként 207 vonal – kevéssel elmarad a többi község átlagától. Nagylak ellátottsága kimagasló, köszönhetően a határállomáson felszerelt fővonalak számosságának.

A számítástechnikával támogatott távközlés ma már a legkisebb falvak lakóinak sem elérhetetlen. Ezeket a korszerű szolgáltatásokat (telefon, fax elektronikus levél továbbítása, internet stb.) az úgynevezett **teleházak** nyújtják. A kistelepülések közül Ambrózfalva, Csanádalberti, Királyhegyes, Nagyér és Öttömös lakói helyben kereshetik fel ezeket a közösségi intézményeket.

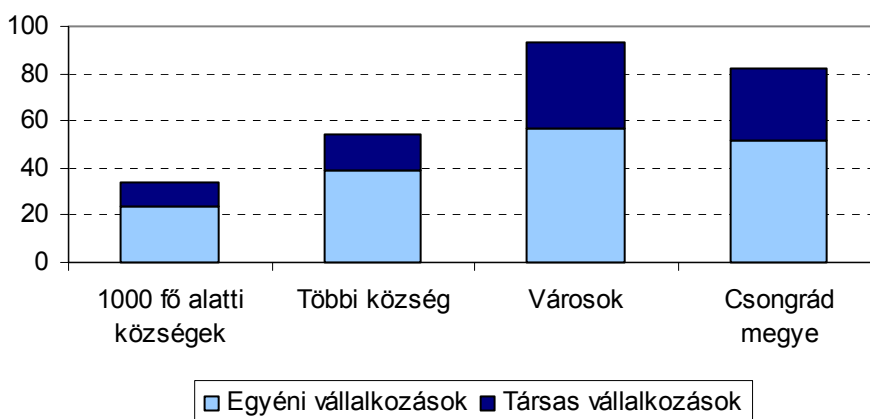
A megyében jelenleg – Nagytőke kivételével – minden településen működik **postahivatal**. A 600 fősnél kisebb településeken 2003 óta fokozatosan bevezetésre kerülő mobilposta olyan településeken is biztosítja a postai szolgáltatást, ahol eddig az hiányzott. A megye három településén, Klárafalván, Kövegyen és Nagytőkén már sikeresen működik a „házhoz járó” posta.

Működő vállalkozások főbb adatai

A kistelepüléseken a vállalkozási hajlandóság sokkal visszafogottabb, mint a többi községben, vagy a megye egészében: 2004-ben a gazdasági szervezeteknek alig több mint háromnegyede volt vállalkozás, a nonprofit szervezetek aránya viszont a többi község, illetve a megye átlagának a dupláját tette ki. (A civil szféra megerősödése törvényszerű, hiszen a személyi jövedelemadó 1%-a, illetve a pályázatokon való részvétel csaknem kizárólagos forrásgyűjtési lehetősége az aprófalvak közösségének.)

A működő vállalkozások zöme a kistelepüléseken is egyéni vállalkozás volt, társas formát kevesebb mint háromtizedük választott. 1000 lakosra 34 vállalkozás jutott, ez alig több mint hattizede a többi község átlagának, és csak kicsivel haladta meg a megyei átlag négytizedét. A működő egyéni vállalkozások 1000 lakosra vetített száma a megyei átlag felét, a társasoké annak egyharmadát sem tette ki.

**Ezer lakosra jutó vállalkozás
2004**

Az 1000 fő alatti községek közül a népesség számához viszonyított legtöbb vállalkozás Öttömösön és Ferencszálláson, a legkevesebb pedig Királyhegyesen végezte tevékenységét. A társas vállalkozások népességarányos sűrűsége a legmagasabb értéket képviselő Klárafalván ugyan kétszerese volt a kisközségi átlagnak, a megyeinek viszont nem érte el a kétharmadát sem; a legalacsonyabb értékkel bíró Nagytőke pedig a kistelepülések átlagától is jelentősen elmaradt.

A vállalkozások legnagyobb részét a kisvállalkozások tették ki: 2004-ben az összes működő vállalkozás csaknem negyede egyetlen alkalmazottat sem foglalkoztatott, és közel háromnegyedüknek 10 főnél kevesebb volt a létszáma. A kis lélekszámú községekben 250 főnél nagyobb létszámú vállalkozás nem is működött, ennél kevesebb, de 50 főnél több alkalmazottat foglalkoztató közép- és nagyvállalkozás is csupán 3 akadt (Eperjesen, Klárafalván, illetve Nagylakon).

**A működő vállalkozások megoszlása a
foglalkoztatott létszám nagysága szerint
2004. december 31.**

Megnevezés	(százalék)					
	0 ^{a/}	1 – 9	10 – 19	20 – 49	50 - 249	250 -
főt foglalkoztató működő vállalkozások aránya						
1000 fő alatti községek	23,6	73,2	1,4	0,7	1,1	-
Többi község	20,1	76,5	2,2	0,9	0,3	0,0
Városok	21,6	74,7	2,1	1,0	0,5	0,1
MEGYE ÖSSZESEN	21,3	75,0	2,1	1,0	0,5	0,1

a/ Ismeretlen létszámúakkal együtt.

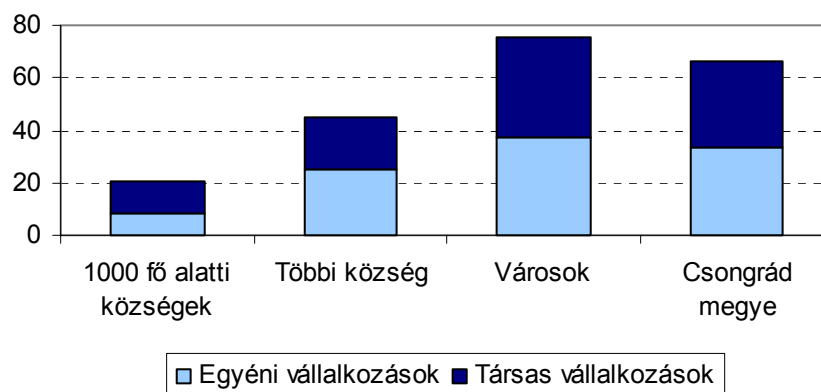
A vállalkozások ágazati összetételében a mezőgazdaság értelemszerűen a megyei átlagnál nagyobb súlyt képvisel a kistelepüléseken. 2004-ben ebbe a gazdasági ágba tartozott a 14 település vállalkozásainak több mint egyötöde, Eperjesen – ahol a legtöbb – bő

negytizede. A kisközségi vállalkozások jelentős része – a mezőgazdaság mellett – a megyei átlaghoz hasonlóan a gyors megtérüléssel kecsegtető kereskedelem, javítás területén tevékenykedett. Az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatásban működők aránya alig több mint a fele, a szállítás, raktározás, posta, távközlés gazdasági ágba tartozóké viszont több mint kétszerese volt a megyei átlagnak, és a többi községét is jelentősen meghaladta. Az iparban, építőiparban működők aránya megközelítette a megyei átlagot, Dócon viszont annak a dupláját is felülmúlta.

Ipari tevékenységet végző vállalkozás a kistelepülések közül 4-ben (Ambrózfalván, Árpádhalmon, Eperjesen és Kövegyen) egyáltalán nincs, további háromban (Csanádalbertin, Nagyéren és Óföldreákon) egyéni vállalkozás van, de társas nincs, illetve 4-ben (Királyhegyesen, Nagylakon, Nagytőkén és Öttömösön) éppen fordított a helyzet.

Tízezer lakosra a megyében 67 ipari vállalkozás jutott 2004-ben, a 14 kistelepülés átlaga ennek mindössze a háromtizedét érte el. Kedvező viszont, hogy az ipari tevékenységet folytató vállalkozások közül a potenciálisan több főt foglalkoztató társas vállalkozások aránya itt nagyobb (59%), mint akár a többi községben (44%), akár a városokban (50%).

**Tízezer lakosra jutó ipari vállalkozás
2004**

A kistelepülések közül a lakosság számához viszonyított legtöbb ipari vállalkozás Klárafalván, Dócon és Nagylakon található; Klárafalván és Nagylakon a társas vállalkozások népességarányos sűrűsége még a megyei átlagot is meghaladja.

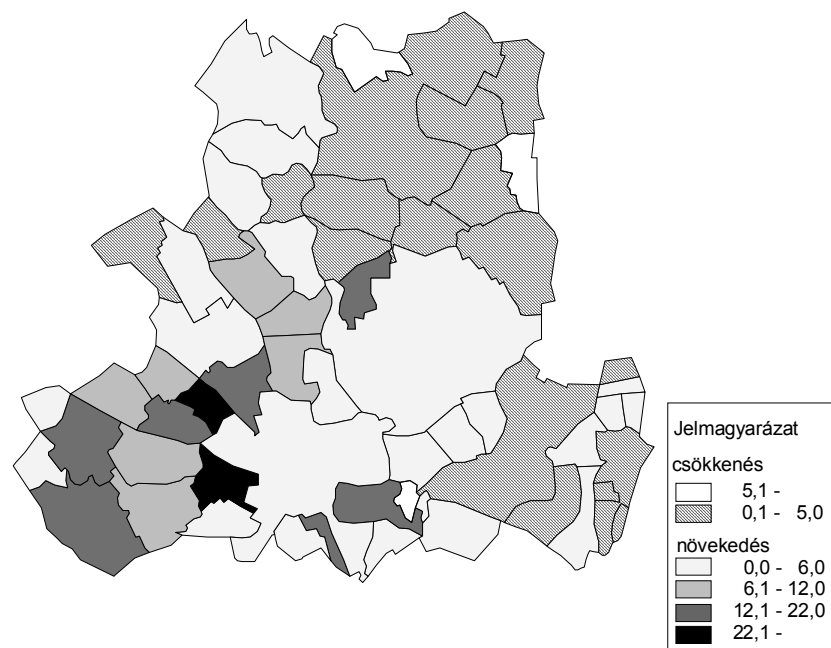
Lakásépítés, közműellátottság

Csongrád megye **lakásállománya** az utóbbi évtizedekben folyamatosan bővült úgy, hogy a 70-es évtizedhez képest a 80-as években, majd a 90-es években méginkább lassult a fejlődés üteme, és csak az utóbbi néhány évben tapasztalható újra fellendülés. A 2001-es népszámlálási adatok szerint a megelőző három évtized alatt több mint egynegyedével nőtt a lakások száma: a 70-es években a nagyarányú építkezéseknek köszönhetően bő 12%-kal, a 80-as években 7%-kal, az utóbbi évtizedben viszont már csak 4%-kal. A megyei

gyarapodással szemben ugyanezen időszak alatt a megye 14 kistelepülésén összességében egytizeddel csökkent a lakásszám. Az egyes települések között azonban jelentősek a különbségek: míg például Öttömösön egytizedével nőtt, addig Nagytőkén bő háromtizedével csökkent a lakások száma.

Az utolsó 15 évben a megye lakásállománya 5%-kal növekedett, a városoké ennél kevésbé, a községeké jelentősebben – 10%-kal – bővült, ezen belül azonban a kistalvakban stagnálást jeleztek az adatok. A kisközségek felében ugyan nőtt – a legnagyobb arányban Dócon –, a másik felében viszont csökkent – a legjobban Klárafalván és Nagytőkén a lakásállomány.

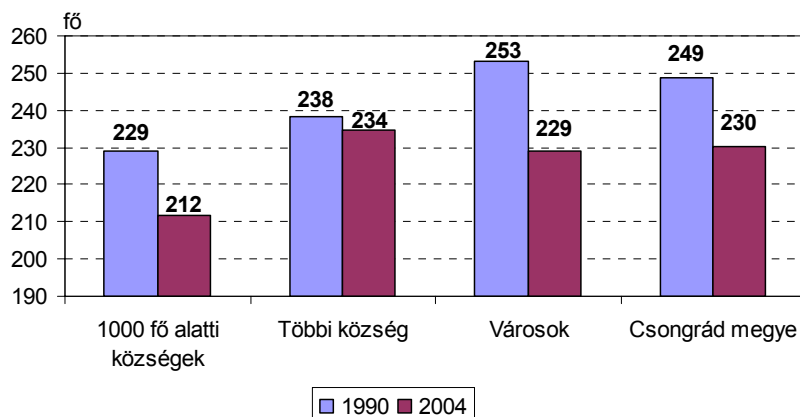
A lakásállomány változása 1990 és 2004 között, %

A megye **lakásellátottsága** Budapest után a legkedvezőbbek közé tartozik, amit az 1000 főnél kevesebb lélekszámú települések mutatói még inkább felülmúlnak; 100 lakásra a megyei 230-cal szemben itt csak 212 fő jut. A mutató értéke ugyanakkor a 14-ből 4 kisközségben magasabb volt a megyei átlagnál; Klárafalván volt a legnagyobb, ahol a 260-at is meghaladta a 100 lakásra jutó lakók száma. A lakásállomány bővülése és a népesség csökkenése következtében 1990-hez képest a mutató értéke minden település csoportban csökkent; a kistalvak közül egyedül Klárafalva laksűrűségi mutatója emelkedett.

Száz lakásra jutó lakosok száma

Az 1990-es évtizedben a **lakásépítések** jelentősen visszaestek; a megyében a mélypontot 1999 jelentette – ekkor csak 494 új lakás épült –, amit az utóbbi években fellendülés követett. 2000 óta minden évben nőtt a használatba vett lakások száma. Ez a fordulat azonban a kisközségekben nem következett be. 1990 és 2004 között a megyei új lakások negyedét a községekben építették, ezen belül azonban az 1000 főnél kevesebb lakosú településeken még 1%-át sem. Ebben az időszakban a kistelepülések többségében nem, vagy csak 1-2 lakás épült, önkormányzati beruházásban pedig 2001-ig egyetlen egy sem. Különösen kirívó Kövegy esete, ahol új lakás 1983-ban épült utoljára. Az utóbbi években önerőből továbbra is csak néhány új otthon készült egy-egy kistelepülésen, 2002 óta viszont az állami szerepvállalás növekedésének köszönhetően, pályázati pénzekből támogatottan Ambrózfalván 10, Csanádalbertin pedig 7 új önkormányzati lakást vettek használatba.

A jó minőségű, nagyobb lakások aránya az építések, korszerűsítések, felújítások eredményeként évről évre nő. A lakásállomány **szobaszám** szerinti összetétele a több szobások irányába mozdult el, ennek ellenére a lakásállomány nagy része – 45%-a – még ma is kétszobás. Az egyszobás lakások aránya az 1000 fő alatti községek közül Nagytőkén a legnagyobb – a lakások több mint négytizede tartozik ide –, a három és többszobás lakásoké viszont Ferencszálláson, ahol ezek részaránya csaknem elérte a héttizedet.

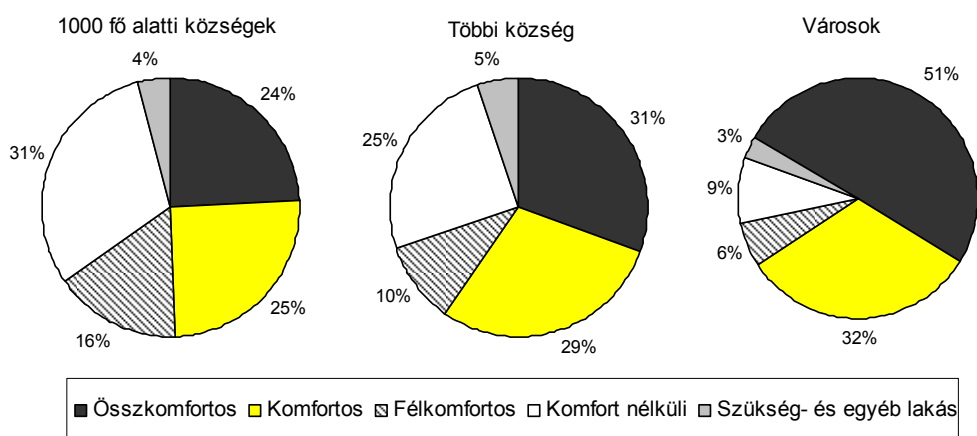
A lakások nagyságának növekedését a szobaszámok mellett az átlagos alapterület is tükrözi. A 2001. évi népszámlálási adatok szerint a kistelepüléseken a lakások átlagos **alapterülete** 77 négyzetméter volt, ami 2 négyzetméterrel haladta meg a megyei, és 3 négyzetméterrel az országos átlagot, de elmaradt a megye többi községének 83 négyzetméteres átagától. A kistelepülések közül Ferencszálláson, Nagyéren és Ambrózfalván található a legnagyobb alapterületű lakások.

A lakók komfortérzetét a lakás szobaszámán és alapterületén kívül jelentősen befolyásolja annak **felszereltsége**, illetve **komfortossága** is. A népszámláláskor a megyében a kommunális ellátottság színvonala – a hálózati gázt kivéve – kissé alacsonyabb volt, mint az országos átlag. Hálózati vízvezeték és meleg folyóvíz a lakások több mint nyolctizedében volt, és csaknem ugyanilyen arányt képviseltek a vízöblítéses WC-vel és

hálózati gázzal ellátott lakások is; fürdőszobát átlagosan több mint kilencztedükbe építettek. Ugyanakkor a kisközségekben a lakásoknak csak közel kétharmada rendelkezett hálózati vízvezetékkel és meleg folyóvízzel, több mint felében volt vízöblítéses WC, csaknem felébe vezették be a hálózati gázt, és közel háromnegyedük készült fürdőszobával. A legújabb építésű lakások felszereltsége természetesen ennél magasabb színvonalú: mindegyikben épült fürdőszoba, és háromnegyedükbe bevezették a hálózati gázt.

Az egyes fűtési, felszerelési tényezőket ötvöző komplex mutató a komfortosság. A népszámláláskor az 1000 főnél kevesebb lakosú települések lakásai közül az összkomfortosok részaránya – a megyei 45%-kal szemben – még a 25%-ot sem érte el, és a többi községtől is elmaradt 6 százalékponttal. Ebből következően a komfort nélküliek aránya jóval meghaladta mind a megyei, mind a többi község átlagát – a lakások csaknem egyharmada ebbe a kategóriába tartozott.

A lakások megoszlása komfortosságuk alapján 2001. február 1.

2003-ig a 14 kistelepülés egyikében sem épült ki a **közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat**. A szennyvíz jó része szikkasztás után a talajvízbe kerül, ami egyre komolyabb problémát jelent a talajvíz minősége, illetve a talajvízszint emelkedése miatt. (A legújabb beruházásoknak köszönhetően két kisközségben, Ferencszálláson és Klárafalván már megépült a lakásokat is kiszolgáló csatornahálózat a csatlakozó tisztítóművel.)

Közüzemi víz- és csatornaellátottság 2003

Megnevezés	A hálózati víz-	A közcsatorna-
	hálózatba bekapcsolt lakások aránya, %	
1000 fő alatti községek	79,8	0,0
Többi község	74,8	6,8
Városok	94,9	62,6
MEGYE ÖSSZESEN	89,4	46,9

2003 év végén a megye lakásállományának csaknem kilenczede kapcsolódott a **közüemi ivóvízhálózatra**, ezzel szemben a kistelepüléseken csak nyolctizede. Településenként nagyon eltérő a helyzet: míg Ferencszálláson a lakások vízellátottsága teljeskörű, minden lakást rákötöttek a közüemi vízvezeték-hálózatra, addig Öttömösön a felét sem. Mindezek mellett a kistelepülések ivóvízhálózatának egy része már elöregedett, rossz állapotú.

A **gázzolgáltatás** a megye valamennyi településén biztosított, a fogyasztók bekapcsolása folyamatos. 2003-ban vezetékes gázzal fűtötték a megye lakásállományának közel kétharmadát és a kistelepülések lakásainak több mint felét. Az 1000 fő alatti községek közül 4-ben (Ambrózfalván, Ferencszálláson, Nagyéren, Óföldaékon) még a megyei átlagot is meghaladó a gázzal fűtött lakások aránya.

Intézményellátottság

A megyében 2004 végén több mint 7 ezer **kiskereskedelmi üzlet** kínálta áruját. Ezek döntően a városokba – azon belül is a megyeszékhelyre – települtek. A falvak és a városok ellátottsága közötti különbség évről évre növekszik. Különösen igaz ez az alacsony lélekszámú településekre, ahol az elmúlt öt évben új üzlet csak elvétve nyílt, sőt jónéhányban kevesebb bolttal kell beérniük az ottlakóknak, mint 1998-ban. Az 1000 lakosonkénti 11 üzlet 6-tal, illetve 8-cal kevesebb, mint a megye, illetve a városok átlaga. A boltsűrűség tekintetében még nagyobbak a különbségek, a kistelepülések zömén (2 bolt/10 négyzetkilométer) a többi község átlagának a felét sem éri el, a megyeinek csupán az egytizede. Nem csak a kistalvak közül emelkedik ki, de a megye települései között is kedvező a határátkelővel rendelkező Nagylak boltellátottsága és boltsűrűsége. Itt a boltoknak a lakosság igényein túl a jelentős tranzitforgalmat is ki kell szolgálniuk.

Az alapvető szükségleti cikkeket kínáló boltok (élelmiszer, textil, ruházat, iparcikk) többnyire a kistelepüléseken is megtalálhatók, de a 14 településből 3-ban (Ambrózfalva, Csanádalberti, Klárafalva) kizárólag élelmiszerüzlet működik.

A megye 2142 **vendéglátó egységének** valamivel több mint egyötöde a községek lakóit látja el. Ezek közül 37 az 1000 fő alatti településeken várja vendégeit. A vendéglátó egységekkel való ellátottság a kistalvak többségénél kedvezőbb, mint a községekben általában, a boltsűrűség azonban a kiskereskedelemhez hasonlóan jóval kedvezőtlenebb. Az egységek mintegy hattized-négytized arányban éttermek és cukrászdák, illetve bárók és borozók.

A megye betegeit 2004 végén 228 saját praxissal rendelkező **házi orvos**, valamint 72 gyermekorvos látta el, számuk az elmúlt években alig változott. A 14 kistelepülés közül 6-nak (Ambrózfalva, Árpádhalom, Csanádalberti, Klárafalva, Köveg, Óföldaék) nincs házi orvosa, itt a betegellátás a szomszédos települések orvosaira marad. A többi kisközségben van saját praxisban, vagy helyettesítésben dolgozó orvos, aki a felnőttek és a gyermekek ellátását egyaránt felvállalja.

A kistalvak többségében nincs **gyógyszertár**. Mindössze 5-ben (Eperjes, Ferencszállás, Királyhegyes, Kövegy, Nagyér) működik fiókgyógyszertár, ahol a házi orvosok rendelési idejére korlátozódik a gyógyszerkiadás. Ennek hiányában a betegek a szükséges gyógyszert a környező települések patikáiból szerzik be.

A települési önkormányzatok alapellátási kötelezettségei közé tartozik az **óvodák**, valamint az általános **iskolák** fenntartása. A kistalvak azonban nem minden esetben képesek működtetni ezeket az intézményeket, hiszen a települések anyagi lehetőségei meglehetősen szűkösek és gyermeklétszámuk is igen alacsony.

Az **óvodába** járás lehetősége Csongrád megye 1000 fő alatti településeinek a legidősebb népességű Óföldsékek kivételével mindenütt helyben biztosított. Az óföldséki kisgyermekek 2004 szeptemberétől a szomszédos Földsékre kénytelenek ingázni. Az ismert demográfiai okok miatt az utóbbi években a kistelepülések óvodáiba – a megye többi óvodájához hasonlóan – évről évre kevesebb gyermeket írtak be. Így a férőhely-kihasználtság jelentősen mérséklődött: 1990-ben még 86%-os volt, jelenleg már csak 64%-os. A kistelepüléseken a csökkenés nagyobb arányú volt, mint a megye többi településén átlagosan. Az aprófalvak közül legkritikusabb a helyzet Kövegyen, ahol 2004-ben 100 óvodai férőhelyre csupán 33 beíratott gyermek jutott, ami az intézmény bezárásának veszélyét vetíti előre.

Oktatási intézmények léte a kistelepüléseken 2004

Megnevezés	Óvoda	Általános iskola	
		1-4. osztály	5-8. osztály
Ambrózfalva	+	+	-
Árpádhalom	+	+	+
Csanádalberti	+	+	-
Dóc	+	+	+
Eperjes	+	+	-
Ferencszállás	+	+	-
Királyhegyes	+	+	+
Klárafalva	+	+	-
Kövegy	+	-	-
Nagyér	+	+	-
Nagylak	+	-	-
Nagytőke	+	-	-
Óföldsékek	-	-	-
Öttömös	+	+	+

A folyamatosan mérséklődő gyermekszám esetenként nehéz döntésre kényszeríti az önkormányzatokat: be kell zárni az iskolát. A 2004/2005-ös tanévben a megye 4 kistelepülésén: Kövegyen, Nagylakon, Nagytőkén és Óföldsékeken már nem volt **általános iskolai oktatás**. E falvak tanulói – összesen több mint 200 gyermek – busszal vagy vonattal

a szomszédos települések iskoláiba kényszerül átjárni. A kövegyiek Csanádpalotára és Makóra, a nagylakiak Apátfalvára és szintén Makóra, a nagytőkeiek Szentesre, az óföldsékiak pedig Földeákra ingáznak naponta. A bezárás veszélye fenyegeti Ambrózfalva, Csanádalberti, Eperjes, Ferencszállás, Klárafalva, illetve Nagyér általános iskoláit is, ahol jelenleg csak alsó tagozaton folyik tanítás. E településekről 2004-ben több mint 120 felsőtagozatos ingázott naponta: Ambrózfalváról, Csanádalbertiről, Nagyérről Pitvarosra és Tótkomlóra, Eperjesről Szentesre, Ferencszállásról Kiszomborra és Makóra, Klárafalváról pedig Deszkre járnak át többnyire a Volán menetrendszerű járataival.

A rászorulókat ellátása, életkörülményeik javítása a **szociális intézményhálózat** feladata. A megye – életkorából, egészségi állapotából és szociális helyzetéből adódóan – növekvő számú rászoruló lakosságának nyújt ápolást, egészségügyi ellátást a megye 57 tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó otthona. A kistelepülések közül Kövegyen öregek napköziotthona, Óföldsékon pedig időskorúak otthona gondoskodik a magukat ellátni képtelen vagy csak részben képes idős rászorulókról. 2003-ban a két önkormányzati intézmény 10, illetve 137 férőhelyét 12, illetve 136 fő vette igénybe. A szociális otthonok mellett 56 nappali ellátást nyújtó idősek klubja működött a megyében, közülük 4 az 1000 fő alatti településeken: Ambrózfalván, Csanádalbertin, Kövegyen és Nagyéren.

A kisközségek pénzügyi ellátottsága meglehetősen szegényes, csupán néhányukban található **takarékszövetkezeti** képviselő. Ambrózfalván, Árpádhalmon, Eperjesen és Nagylakon a Székkutas és Vidéke, Királyhegyesen pedig az Apátfalvi Takarékszövetkezet van jelen. Banki kirendeltség hiányában a helyi postán, nyitvatartási időben, illetve Klárafalván és Nagytőkén a mobil postaszolgálat keretében van pénzfelvételi lehetősége az ügyfeleknek. **ATM** a kistelepülések egyikén sincs, azt csak a közeli nagyobb községekben és a városokban nyílik mód igénybe venni. A legközelebbi ATM automatákat az OTP Bank, illetve a Magyar Takarékszövetkezeti Bank működteti.

A kistelepülésekhez legközelebb eső ATM automaták:

- Ambrózfalva:
  - ▶ Mezőhegyesen: OTP Bank,
  - ▶ Tótkomlóson: OTP Bank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank.
- Árpádhalom:
  - ▶ Nagymágocson: OTP Bank,
  - ▶ Orosházán: CIB Bank, Erste Bank, Kereskedelmi és Hitelbank (2), Magyar Takarékszövetkezeti Bank, OTP Bank (4), Raiffeisen Bank
  - ▶ Gádoroson: Magyar Takarékszövetkezeti Bank
- Csanádalberti:
  - ▶ Mezőhegyesen: OTP Bank,
  - ▶ Tótkomlóson: OTP Bank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank.
- Dóc
  - ▶ Balástyán: OTP Bank
  - ▶ Kisteleken: Erste Bank, OTP Bank
  - ▶ Sándorfalván: OTP Bank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank
- Eperjes:
  - ▶ Gádoroson: Magyar Takarékszövetkezeti Bank
- Ferencszállás:
  - ▶ Kiszomboron: Magyar Takarékszövetkezeti Bank
  - ▶ Makón: Erste Bank, Kereskedelmi és Hitelbank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank, OTP Bank (3)
- Királyhegyes:
  - ▶ Csanádpalotán: OTP Bank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank
  - ▶ Makón: Erste Bank, Kereskedelmi és Hitelbank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank, OTP Bank (3)

- Klárafalva: ► Kiszomboron: Magyar Takarékszövetkezeti Bank
 ► Makón: Erste Bank, Kereskedelmi és Hitelbank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank, OTP Bank (3)
 ► Szeged-Szőregen: OTP Bank
- Kövegy: ► Csanádpalotán: OTP Bank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank
 ► Makón: Erste Bank, Kereskedelmi és Hitelbank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank, OTP Bank (3)
- Nagyér: ► Mezőhegyesen: OTP Bank,
 ► Tótkomlóson: OTP Bank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank.
- Nagylak: ► Csanádpalotán: OTP Bank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank
 ► Makón: Erste Bank, Kereskedelmi és Hitelbank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank, OTP Bank (3)
- Nagytóke: ► Szentesen: Erste Bank (2), Kereskedelmi és Hitelbank (2), OTP Bank (4), Raiffeisen Bank, Szegvár és Vidéke Takarékszövetkezet
 ► Csongrádon: Kereskedelmi és Hitelbank, OTP Bank (3), Szegvár és Vidéke Takarékszövetkezet
- Óföldrak: ► Makón: Erste Bank, Kereskedelmi és Hitelbank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank, OTP Bank (3)
- Öttömös: ► Ruzsán: OTP Bank
 ► Üllésen: OTP Bank
 ► Mórahalmon: OTP Bank, Magyar Takarékszövetkezeti Bank

Idegenforgalom, látnivalók

A megye kisközségei nem bővelkednek **kereskedelmi szálláshelyekben**; közülük egyedül Öttömösön található egy 10 férőhelyes panzió. 2004-ben 94 vendég összesen 248 éjszakát töltött itt el, átlagos tartózkodási idejük 12 százalékkal haladta meg a többi községre, és csaknem négytizedével a városokra jellemző értéket. **Magán szállásadó** már több akad; a főbb útvonalak mentén elhelyezkedő Öttömös, Nagylak, valamint a helyiek által Kukutyinnak nevezett Ferencszállás kapcsolódott be – együttesen 4 vendéglátó 31 férőhellyel – a falusi turizmusba.

A megye kistelepüléseinek idegenforgalmi vonzereje elsősorban **természeti kincseikben** rejlik. A Körös-Maros Nemzeti Park részét képező Csanádi puszták jól megközelíthetők Királyhegyesről, Csanádalbertiről, Kövegyről, Ambrózfalváról és Nagyérről, míg a Maros ártér kellemes kirándulóhely a Ferencszállásra, Klárafalvára és Nagylakra érkező (főleg a nomád körülményeket kedvelő) látogatók számára. A Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet területén fekvő Dóc vonzerejét a folyamatosan kiépülő Magyarok Világparkja növeli. Itt, továbbá Árpádhalmon és Eperjesen áthalad az Alföldi Kék Túra útvonala is. Árpádhalom nevezetessége a határában fekvő természetes földhalom-csoport, amelyek közül – a hagyomány szerint a legnagyobb Árpád fejedelemé volt, s amelyet ma Makovecz Imre életfája díszít.

A kislélekszámú települések életét színesítik a népi hagyományokon alapuló **ünnepek**: a majálisok, falunapok, szüreti bálók. A széles kínálatból kiemelkedik a júliusban megrendezésre kerülő öttömösi Spárgafesztivál.

A vallásos kultúra néma hirdetői a faluképeket alapvetően meghatározó **templomok**. A 14 kisközség közül hét településen római katolikus, Nagyéren református, Ambrózfalván evangélikus templom található, Csanádalbertin pedig mindhárom felekezet állított templomot. Az eperjesi templom ökomenikus, míg Ferencszálláson, Nagylakon és Nagytőkén imaházak elégtik ki a helyi vallásos közösség igényeit. Idegenforgalmi szempontból kiemelkedik a vidék ritkaságának számító árpádalmi favázás templom és az óföldaéki, XV. században épült műemlék jellegű templom-erőd.

A Pitvaros határában létesült *Ambrózfalván* és *Csanádalbertin* a századvégi községházával szemközt obeliszka áll, mely az alapítás 150. évfordulójára készült. Ambrózfalván a község parkjában az I-II. világháború hősi halottainak emlékműve, míg Csanádalbertin I. világháborús katonaszobor áll. A faluképet meghatározó romantikus, illetve eklektikus stílusú evangélikus templomok a 19. sz. végén épültek. Az 1956-ban önálló községgé vált *Árpádhalmon* a századfordulón épült a klasszicizáló, eklektikus stílusú Károlyi kastély, amelyben ma művelődési ház, iskola és könyvtár működik. A kastély kertje és a község óvodája táborozásra, erdei-óvodai és iskolai programokra nyújt lehetőséget. A *Dóchoz* közeli Tisza kiváló túrázási lehetőségeket nyújt, Ópusztaszer közelsége a falusi turizmusnak adhat lendítő erőt.

A több pusztából 1935-ben alakult Kiskirályság község 1954-ben változtatta nevét *Eperjesre*. A település vonzerejét a határában fekvő érintetlen szikes területek és a védett állatok adják. Kellemes pihenőhelyet jelent az erdei táborozóhely, programként vadászati lehetőség, a Király-tavon pedig horgászlehetőség kínálkozik. Az 1828-ban alapított *Ferencszállás* nem más, mint a népi szólás-mondásból jól ismert Kukutyin. A közeli Maros-part természeti és idegenforgalmi érték is egyben. *Királyhegyest* 1843-ban alapították. Jellegzetessége a 20. sz. elején épült neogótikus katolikus templom, vele átellenben az I. és II. világháború hőseinek emlékműve áll. Határában terül el a védett Csanádi Pusztákhoz tartozó Csikópuszta, amely jelentős természetvédelmi és idegenforgalmi értéket képvisel. Tíz hektáryi szikes tó és a Blaskovics- család egykori majorja, kúriája, kápolnája várja itt a látogatót.

Kláralfalván a Maros folyó a természetvédelem mellett az idegenforgalom fejlődésének is kedvez. Szent Kereszt temploma modern stílusban épült. *Kövegy* jellegzetessége a 20. sz. elején neogótikus stílusban épült római katolikus templom. Mellette áll a II. világháború hőseinek emlékműve. *Nagyér* központjában a községházával szemben áll a neogótikus stílusú református templom és parókia. Határában a védett puszta a Körös-Maros Nemzeti park része, amely természeti és idegenforgalmi érték is egyben.

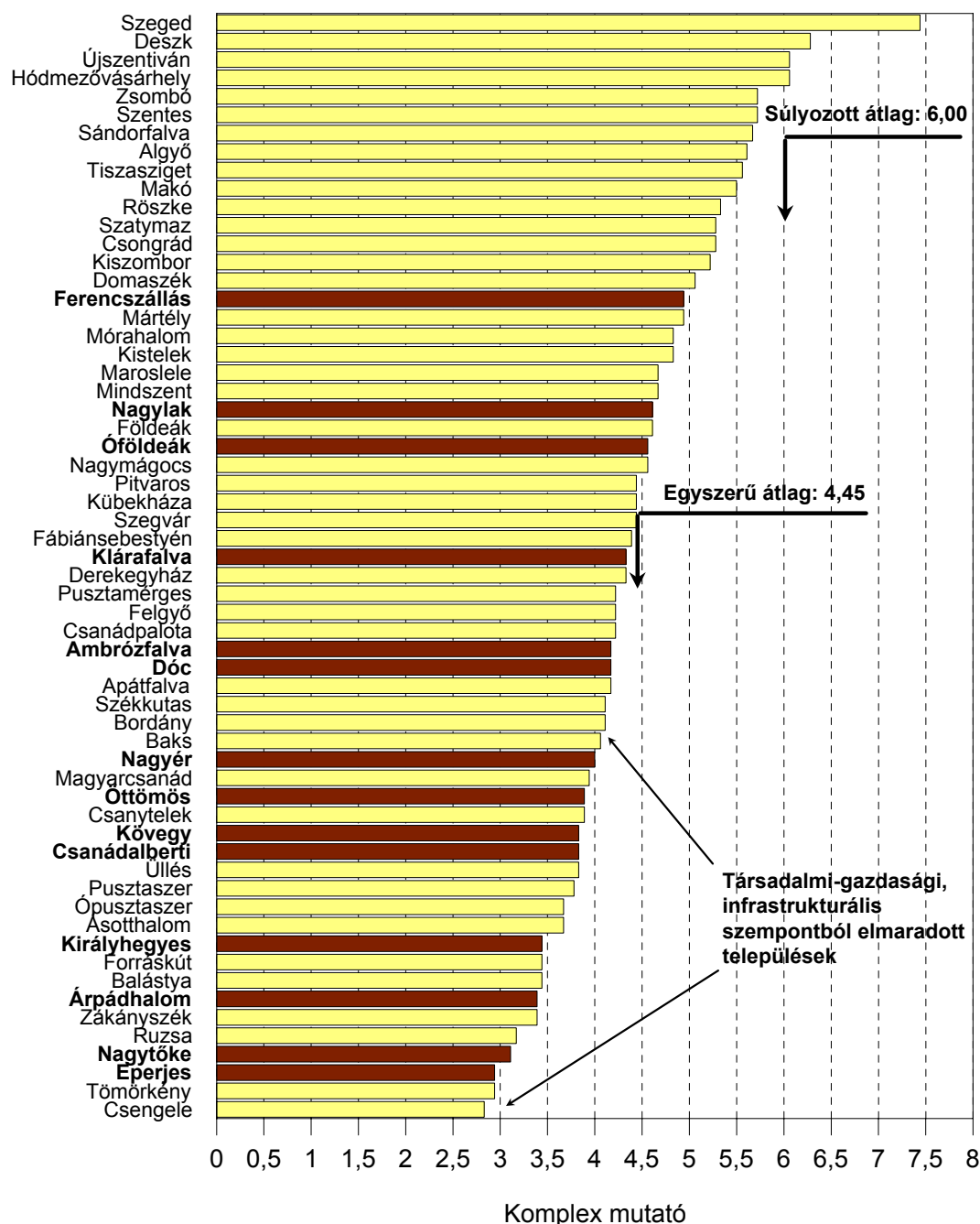
A határátkelőhely *Nagylak* idegenforgalmi vonzereje a Maros part. Az 1952-ben önállóvá vált *Nagytőkén* gyakran rendeznek népi hagyományokon alapuló ünnepeket: tartanak majálist, falunapokat, szüreti bált, autóversenyt. Igazi vonzereje azonban a környező vízi világ, a horgászat, a Tisza- és a Körös-part szépsége, valamint az árterek.

Az 1950-ben önállósult *Óföldaék* nevezetessége a XV. századi műemlék jellegű templom és annak növényritkaságokkal büszkélkedő parkja, valamint a klasszicista stílusú Návay-kúria. *Öttömös* 1908-ban vált önálló községgé. Temploma 1939-ben épült, a Magyar László emlékpark és emlékmű a híres Afrika-kutatónak állít emléket. A Klebelsberg-típusú iskolából átalakított Gyarmati Vendégház a tanyai turizmus céljait szolgálja. A környék kiváló túrázásra és vadászatra.

Település-fejlettség

Részen az előző fejezetekben is tárgyalt, 18 különböző demográfiai-gazdasági mutatót alapul véve (egy tárcaközi testület által jóváhagyott feltételrendszernek megfelelően) a Központi Statisztikai Hivatal az ország összes településére időről időre egy úgynevezett komplex mutatót számít, amely alkalmas a települések fejlettség szerinti besorolására. (A rangsor nagyjából alsó harmadába tartozó hátrányos helyzetű településeket a költségvetés többlet személyi jövedelemadó juttatásával segíti, illetve a település a decentralizációs területfejlesztési források szempontjából kedvezményezettnek minősül.) E munkát a legutóbb 2001-es év vagy a 2001-ig terjedő időszakra vonatkozó adatok alapján végezték el.

A megyei települések rangsora a fejlettségi mutató alapján

A számítások alapján a megyében az 1000 főnél kisebb községek közül Ferencszállás a legfejlettebb, a megyei települések rangsorában a 16. Utána nem sokkal Nagylak következik, és tőle alig lemaradva Óföldsék. A 14 kisközség közül 8 (Árpádhalom, Csanádalberti, Eperjes, Királyhegyes, Kövegy, Nagyér, Nagytőke, Öttömös) bekerült a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott települések közé, egy pedig (Ambrózfalva) magas munkanélküliséggel sújtottnak minősült. Mindez arra enged következtetni, hogy a településnagyság – természetesen nem önmagában, de – rizikófaktora a fejlettségnek. Amennyiben ahhoz még periférikus elhelyezkedés is társul, már szinte „garantált” a viszonylagos elmaradottság. Hiszen ott kevesebb az ipari foglalkoztató, igen hiányos a szolgáltatási szektor, következésképp nagyobb a mezőgazdaságban dolgozók aránya és a munkanélküliség, a fiatalok elvándorlása következményeként magasabb az idős népesség aránya, alacsonyabb az iskolai végzettség, fejletlenebb az infrastruktúra.

TÁBLÁZATOK

TÁBLAJEGYZÉK

	Oldal
Terület, népesség, népsűrűség, 2005. január 1.....	45
A lakónépesség korösszetétele, eltartottsági ráták, 2004. január 1.....	46
Élveszületések	47
Halálozások.....	48
A népesség iskolai végzettsége a megfelelő korúak százalékában, 2001. február 1.	49
15 éves és idősebb népesség családi állapot szerint, 2001. február 1.	50
Háztartás, család, 2001. február 1.	51
Belföldi vándorlás	53
Népesség gazdasági aktivitása, 1990. január 1.....	54
Népesség gazdasági aktivitása, 2001. február 1.	55
A foglalkoztatottak száma és megoszlása a legmagasabb befejezett iskolai végzettségük szerint, 2001. február 1.	56
A foglalkoztatottak megoszlása összevont gazdasági ág szerint, 2001. február 1.	57
A regisztrált munkanélküliek főbb jellemzői, 2004. december.....	58
Személyi jövedelemadó, 2003	59
Ingázás, 2001. február 1.	60
Infrastruktúra, 2003	61
Működő vállalkozások az év végén.....	62
A működő vállalkozások aránya gazdasági ág szerint, 2004. december 31.....	63
A lakásállomány, lakásépítés, -megszűnés	64
A lakások és lakott üdülők komfortosság szerinti megoszlása, 2001. február 1.	65
A lakások és lakott üdülők felszereltsége, 2001. február 1.	66
Kiskereskedelem, 2004	67
Egészségügy, 2004.....	68
Óvodák, általános iskolák főbb adatai, 2004.....	69

**Terület, népesség, népsűrűség
2005. január 1.**

Megnevezés	Terület, km ²	Lakónépesség		Népsűrűség, fő/km ²
		száma, fő	az 1990. évi %-ában	
Ambrózfalva	11,22	560	100,9	50
Árpádhalom	45,20	589	87,1	13
Csanádalberti	15,32	502	95,1	33
Dóc	49,43	806	100,1	16
Eperjes	73,93	609	72,5	8
Ferencszállás	5,79	629	89,7	109
Királyhegyes	29,80	699	88,1	23
Klárafalva	9,10	511	102,8	56
Kövegy	9,71	472	99,2	49
Nagyér	12,29	577	87,4	47
Nagylak	4,70	585	82,6	124
Nagytőke	54,68	501	85,3	9
Óföldsék	35,09	492	92,1	14
Öttömös	30,91	812	99,1	26
1000 fő alatti községek	387,17	8 344	90,9	22
Többi község	2 143,36	111 074	103,7	52
Városok	1 732,15	305 431	94,7	176
MEGYE ÖSSZESEN	4 262,68	424 849	96,8	100

**A lakónépesség korösszetétele, eltartottsági ráták
2004. január 1.**

Megnevezés	Korösszetétel, %			Gyer- mek- népes- ség eltartott- sági rátája	Idős népes- ség eltartott- sági rátája	Eltartott népes- ség rátája	Örege- dési index
	-14	15-64	65-				
Ambrózfalva	18,9	65,0	16,1	29,2	24,8	54,0	85,0
Árpádhalom	16,0	69,5	14,5	23,0	20,9	43,9	90,6
Csanádalberti	19,2	62,4	18,4	30,8	29,5	60,3	95,8
Dóc	18,7	65,8	15,5	28,4	23,6	52,0	83,1
Eperjes	12,1	67,4	20,6	17,9	30,5	48,4	170,0
Ferencszállás	13,6	69,3	17,1	19,7	24,7	44,4	125,6
Királyhegyes	17,0	64,4	18,7	26,3	29,0	55,3	110,1
Kláralfalva	18,6	67,2	14,1	27,7	21,0	48,7	76,0
Kövegy	15,9	62,8	21,2	25,3	33,8	59,1	133,3
Nagyér	20,6	61,9	17,6	33,2	28,4	61,6	85,4
Nagylak	15,0	65,1	19,8	23,1	30,5	53,6	131,9
Nagytőke	16,1	68,0	15,9	23,7	23,4	47,1	98,8
Óföldség	10,3	57,0	32,7	18,0	57,4	75,4	319,2
Öttömös	16,9	65,3	17,8	25,9	27,2	53,1	105,1
1000 fő alatti községek	16,4	65,2	18,4	25,1	28,2	53,3	112,1
Többi község	16,3	67,4	16,3	24,2	24,1	48,3	99,8
Városok	15,0	69,4	15,7	21,6	22,6	44,1	104,7
MEGYE ÖSSZESEN	15,3	68,8	15,9	22,3	23,1	45,4	103,5

Élvezületések ^{a/}

Megnevezés	Száma, fő		1000 lakosra jutó száma	
	1990-2000	2001-2004	1990-2000. évek átlaga	2001-2004. évek átlaga
Ambrózfalva	77	23	13,1	10,5
Árpádhalom	80	23	11,7	9,6
Csanádalberti	58	26	10,6	13,0
Dóc	106	34	11,8	10,5
Eperjes	66	19	8,1	7,1
Ferencszállás	57	17	7,8	6,6
Királyhegyes	98	25	12,6	8,7
Klárafalva	64	19	11,9	9,3
Kövegy	50	20	9,7	10,6
Nagyér	111	34	14,7	14,0
Nagylak	73	15	10,1	6,1
Nagytőke	67	10	11,3	4,9
Óföldségek	40	7	7,3	3,5
Öttömös	97	32	11,0	9,8
1000 fő alatti községek	1 044	304	10,9	8,9
Többi község	11 463	3 853	10,1	8,7
Városok	37 044	11 140	10,6	9,1
MEGYE ÖSSZESEN	49 551	15 297	10,5	9,0

a) Algyő adatai 1998-ig a városok adatainál, utána a többi községénél szerepelnek.

Halálozások ^{a/}

Megnevezés	Száma, fő		1000 lakosra jutó száma	
	1990-2000	2001-2004	1990-2000. évek átlaga	2001-2004. évek átlaga
Ambrózfalva	96	22	16,3	10,0
Árpádhalom	102	42	14,9	17,5
Csanádalberti	133	38	24,3	19,0
Dóc	153	50	17,0	15,5
Eperjes	114	51	14,0	19,1
Ferencszállás	129	36	17,6	14,0
Királyhegyes	156	32	20,0	11,2
Klárafalva	73	24	13,6	11,8
Kövegy	138	42	26,7	22,3
Nagyér	106	34	14,0	14,0
Nagylak	116	40	16,1	16,4
Nagytőke	83	28	14,0	13,7
Óföldséki	311	140	57,0	69,1
Öttömös	153	40	17,3	12,3
1000 fő alatti községek	1 863	619	19,4	18,2
Többi község	18 706	6 446	16,4	14,5
Városok	49 760	16 083	14,3	13,1
MEGYE ÖSSZESEN	70 329	23 148	14,9	13,5

a) Algyő adatai 1998-ig a városok adatainál, utána a többi községénél.

**A népesség iskolai végzettsége a megfelelő korúak százalékában
2001. február 1.**

Megnevezés	10-X éves az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	15-X éves legalább általános iskola 8. évfolyam	18-X éves legalább középiskolai érettségivel	25-X éves egyetemi, főiskolai stb. oklevéllel
Ambrózfalva	0,7	83,7	17,4	3,8
Árpádhalom	0,4	81,0	13,1	1,6
Csanádalberti	-	86,8	15,7	1,7
Dóc	0,7	83,0	12,1	2,7
Eperjes	0,3	79,3	13,4	2,7
Ferencszállás	0,3	83,8	20,9	1,9
Királyhegyes	0,6	83,0	14,3	1,7
Klárafalva	0,5	86,2	17,4	2,5
Kövegy	-	75,1	9,3	0,3
Nagyér	0,4	81,7	17,5	2,4
Nagylak	0,6	86,4	26,7	4,2
Nagytőke	0,2	85,5	14,8	1,7
Óföldség	2,6	69,2	12,4	1,7
Öttömös	0,7	84,4	21,6	5,8
1000 fő alatti községek	0,6	82,2	16,3	2,6
Többi község	0,6	84,9	22,6	4,8
Városok	0,4	91,2	44,7	15,5
MEGYE ÖSSZESEN	0,4	89,4	38,6	12,5

**A 15 éves és idősebb népesség családi állapot szerint
2001. február 1.**

Megnevezés	Népesség, fő	Ezen belül				
		nőtlenek, hajadonok	házasok	özvegyek	elváltak	élettársi kapcsolat- ban élők
		aránya, %				
Ambrózfalva	411	22,4	51,6	16,5	9,5	7,3
Árpádhalom	506	25,3	53,0	11,7	10,1	9,5
Csanádalberti	385	22,1	55,3	13,2	9,4	8,8
Dóc	659	25,6	53,9	11,1	9,4	10,0
Eperjes	575	22,3	54,3	13,6	9,9	7,0
Ferencszállás	560	22,1	49,8	16,3	11,8	10,7
Királyhegyes	605	24,1	52,7	14,0	9,1	8,3
Klárafalva	391	26,6	50,1	10,5	12,8	8,7
Kövegy	394	24,1	45,4	18,5	11,9	6,1
Nagyér	487	27,3	49,3	12,1	11,3	9,4
Nagylak	508	21,5	58,3	10,6	9,6	5,9
Nagytőke	433	28,6	48,5	11,1	11,8	13,4
Óföldség	442	20,8	44,8	24,0	10,4	6,8
Öttömös	671	24,7	55,3	13,6	6,4	6,3
1000 fő alatti községek	7 027	24,1	51,9	13,9	10,1	8,4
Többi község	91 899	24,7	54,4	12,6	8,2	6,8
Városok	265 468	30,6	47,4	11,0	11,0	7,3
MEGYE ÖSSZESEN	364 394	29,0	49,3	11,5	10,3	7,2

**Háztartás, család
2001. február 1.**

Megnevezés	Háztartások száma	Ebből: egyszemélyesek aránya, %	Családok száma	100 családra jutó	
				családtag	gyermek
Ambrózfalva	214	30,4	140	306	121
Árpádhalom	237	29,5	173	295	105
Csanádalberti	201	29,4	140	281	97
Dóc	290	23,4	236	300	115
Eperjes	282	28,7	203	270	87
Ferencszállás	265	28,3	187	289	102
Királyhegyes	305	31,5	206	296	112
Klárafalva	175	25,7	137	300	118
Kövegy	211	43,6	117	291	109
Nagyér	240	31,3	160	320	134
Nagylak	257	24,9	188	269	84
Nagytóke	206	28,2	146	297	109
Óföldséki	159	25,8	115	275	83
Öttömös	321	26,2	241	286	103
1000 fő alatti községek	3363	28,9	2389	291	106
Többi község	40861	24,0	31623	293	107
Városok	126154	31,1	86240	286	105
MEGYE ÖSSZESEN	170378	29,4	120252	288	105

Háztartás, család (folytatás)
2001. február 1.

Megnevezés	Háztartások száma	Ezen belül:		
		család-	egy szülő gyermekkel típusú	egyszemélyes
Ambrózfalva	214	65,0	9,8	30,4
Árpádhalom	237	68,8	5,5	29,5
Csanádalberti	201	67,7	10,0	29,4
Dóc	290	74,1	7,6	23,4
Eperjes	282	68,4	10,6	28,7
Ferencszállás	265	69,1	8,3	28,3
Királyhegyes	305	65,9	9,5	31,5
Klárafalva	175	71,4	9,1	25,7
Kövegy	211	53,6	8,1	43,6
Nagyér	240	65,4	8,3	31,3
Nagylak	257	72,0	9,7	24,9
Nagytőke	206	69,9	8,3	28,2
Óföldségek	159	72,3	6,3	25,8
Öttömös	321	72,3	10,3	26,2
1000 fő alatti községek	3363	68,4	8,8	28,9
Többi község	40861	73,7	9,3	24,0
Városok	126154	66,2	11,8	31,1
MEGYE ÖSSZESEN	170378	68,0	11,1	29,4

Belföldi vándorlás ^{a/}

Megnevezés	Vándorlási különbözet, fő		1000 lakosra jutó száma	
	1990-2000. között	2001-2003. között	1990-2000. évek átlaga	2001-2003. évek átlaga
Ambrózfalva	-28	23	-4,7	14,1
Árpádhalom	-100	16	-14,3	8,9
Csanádalberti	21	4	3,9	2,7
Dóc	38	-25	4,2	-10,3
Eperjes	-139	-31	-16,7	-15,2
Ferencszállás	37	5	5,1	2,6
Királyhegyes	-77	-36	-9,5	-16,6
Klárafalva	-49	34	-9,1	22,3
Kövegy	47	23	9,0	16,3
Nagyér	17	-17	2,4	-9,2
Nagylak	-72	-5	-10,1	-2,7
Nagytőke	-81	-14	-13,5	-9,1
Óföldségek	206	123	37,6	80,6
Öttömös	-9	-10	-1,0	-4,1
1000 fő alatti községek	-189	90	-2,0	3,5
Többi község	5 973	2 353	5,0	7,1
Városok	-2 242	-2 507	-0,6	-2,7
MEGYE ÖSSZESEN	3 731	-154	0,8	-0,1

a/ Algyő adatai 1998-ig a városok adatainál, utána a többi községénél.

**Népesség gazdasági aktivitása
1990. január 1.**

Megnevezés	Népesség összesen	Ezen belül a(z)				100 foglal- koztatottra jutó gazdasá- gilag nem aktívak száma
		foglalkoz- tatottak	munka- nélküliek	inaktívak	eltartot- tak	
		aránya, %				
Ambrózfalva	555	40,9	0,5	33,2	25,4	143
Árpádhalom	676	43,8	0,7	22,5	33,0	127
Csanádalberti	528	34,8	1,3	39,8	24,1	183
Dóc	805	42,4	1,0	27,0	29,7	134
Eperjes	840	41,9	1,0	23,1	34,0	136
Ferencszállás	701	42,1	0,9	30,8	26,2	136
Királyhegyes	793	41,1	0,8	33,0	25,1	141
Klárafalva	497	43,5	-	25,6	31,0	130
Kövegy	476	36,1	1,1	46,0	16,8	174
Nagyér	660	41,5	0,6	28,5	29,4	139
Nagylak	708	51,1	1,0	28,1	19,8	94
Nagytóke	587	42,6	1,0	21,1	35,3	132
Óföldséki	534	37,8	1,1	39,7	21,3	161
Öttömös	819	43,3	0,6	31,1	24,9	129
1000 fő alatti községek	9 179	42,0	0,8	30,1	27,1	136
Többi község	107 126	43,1	0,8	27,6	28,5	130
Városok	322 537	43,6	1,0	25,7	29,7	127
MEGYE ÖSSZESEN	438 842	43,4	1,0	26,3	29,3	128

**Népesség gazdasági aktivitása
2001. február 1.**

Megnevezés	Népesség összesen	Ezen belül a(z)				100 foglal- koztatottra jutó gazdasá- gilag nem aktívak száma
		foglalkoz- tatottak	munka- nélküliek	inaktívak	eltartot- tak	
		aránya, %				
Ambrózfalva	525	20,8	5,1	42,9	31,2	357
Árpádhalom	609	29,4	3,1	37,3	30,2	230
Csanádalberti	475	22,3	7,6	45,7	24,4	314
Dóc	823	30,9	1,8	34,8	32,6	218
Eperjes	665	25,4	5,6	43,9	25,1	272
Ferencszállás	659	31,7	6,4	36,1	25,8	195
Királyhegyes	734	22,9	7,4	41,1	28,6	305
Klárafalva	485	34,6	2,9	32,8	29,7	180
Kövegy	467	19,9	9,6	49,5	21,0	354
Nagyér	621	21,4	6,3	41,1	31,2	338
Nagylak	597	34,2	4,2	42,4	19,3	180
Nagytóke	521	28,8	4,6	36,5	30,1	231
Óföldséki	495	27,3	3,0	50,5	19,2	256
Öttömös	803	27,8	5,5	38,6	28,1	240
1000 fő alatti községek	8 479	27,1	5,1	40,5	27,2	250
Többi község	110 703	33,4	3,9	35,1	27,5	187
Városok	314 162	36,6	3,8	31,8	27,9	163
MEGYE ÖSSZESEN	433 344	35,6	3,8	32,8	27,8	170

**A foglalkoztatottak száma és megoszlása
a legmagasabb befejezett iskolai végzettségük szerint
2001. február 1.**

Megnevezés	Foglalkoztatottak összesen, fő	Ezen belül, %				
		általános iskola		középiskola		egyetem, főiskola stb.
		8. évfolyam- nál alacsonyabb	8. évfolyam	érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	érettségivel	
Ambrózfalva	109	-	32,1	32,1	25,7	10,1
Árpádhalom	179	1,7	43,6	33,5	17,3	3,9
Csanádalberti	106	-	37,7	31,1	27,4	3,8
Dóc	254	3,1	39,4	41,3	11,8	4,3
Eperjes	169	1,8	40,2	30,2	21,3	6,5
Ferencszállás	209	1,9	21,1	43,5	29,2	4,3
Királyhegyes	168	0,6	36,3	35,1	22,6	5,4
Klárafalva	168	1,8	29,8	43,5	20,8	4,2
Kövegy	93	2,2	35,5	38,7	22,6	1,1
Nagyér	133	0,8	32,3	40,6	23,3	3,0
Nagylak	204	1,0	32,4	28,9	31,9	5,9
Nagytőke	150	-	46,7	31,3	20,0	2,0
Óföldéak	135	0,7	29,6	44,4	21,5	3,7
Öttömös	223	3,6	31,8	30,9	22,0	11,7
1000 fő alatti községek	2 300	1,6	34,7	36,2	22,3	5,2
Többi község	37 022	1,7	29,6	36,0	24,8	7,9
Városok	114 852	0,6	16,1	28,0	33,4	21,9
MEGYE ÖSSZESEN	154 174	0,8	19,6	30,1	31,2	18,3

**A foglalkoztatottak megoszlása összevont gazdasági ág szerint
2001. február 1.**

(százalék)

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdál- kodás, halászat	Ipar, építőipar	Szolgáltatási jellegű ágazatok	Összesen
Ambrózfalva	20,2	29,4	50,5	100,0
Árpádhalom	41,3	31,8	26,8	100,0
Csanádalberti	28,3	34,0	37,7	100,0
Dóc	29,1	28,7	42,1	100,0
Eperjes	54,4	12,4	33,1	100,0
Ferencszállás	12,9	37,8	49,3	100,0
Királyhegyes	30,4	36,3	33,3	100,0
Klárafalva	11,3	47,6	41,1	100,0
Kövegy	12,9	46,2	40,9	100,0
Nagyér	24,1	35,3	40,6	100,0
Nagylak	1,0	41,7	57,4	100,0
Nagytőke	58,7	12,0	29,3	100,0
Óföldsék	19,3	30,4	50,4	100,0
Öttömös	23,3	11,7	65,0	100,0
1000 fő alatti községek	26,1	30,4	43,5	100,0
Többi község	27,0	27,2	45,7	100,0
Városok	6,7	29,8	63,5	100,0
MEGYE ÖSSZESEN	11,8	29,2	58,9	100,0

**A regisztrált munkanélküliek főbb jellemzői
2004. december**

(százalék)

Megnevezés	Munka- nélküliek aránya a 15-74 éves népességen belül	Pályakezdő munka- nélküliek	Tartósan (180 napon túl) munka- nélküliek	Középfokú	Felsőfokú
				végzettséggel rendelkező munkanélküliek aránya	
Ambrózfalva	7,7	15,6	40,6	18,8	-
Árpádhalom	7,4	2,9	54,3	2,9	-
Csanádalberti	10,1	5,4	62,2	8,1	2,7
Dóc	3,9	16,7	37,5	25,0	-
Eperjes	5,4	14,3	50,0	25,0	-
Ferencszállás	5,3	7,7	57,7	19,2	3,8
Királyhegyes	12,4	9,1	48,5	19,7	-
Klárafalva	6,4	8,0	44,0	16,0	-
Kövegy	5,7	5,0	70,0	5,0	-
Nagyér	9,4	20,0	57,5	25,0	5,0
Nagylak	6,0	14,3	53,6	14,3	3,6
Nagytőke	5,3	14,3	38,1	19,0	-
Óföldreák	8,1	13,8	44,8	24,1	3,4
Öttömös	8,9	7,4	51,9	24,1	1,9
1000 fő alatti községek	7,9	10,8	51,0	18,1	1,5
Többi község	5,0	11,9	45,8	21,7	3,4
Városok	4,8	7,6	47,1	31,1	8,1
MEGYE ÖSSZESEN	4,9	11,4	46,8	27,9	6,5

**Személyi jövedelemadó
2003**

Megnevezés	Egy állandó lakosra jutó személyi jövedelemadó alapot képező jövedelem, Ft	Egy adófizetőre jutó személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem, Ft	Adófizetők aránya, %
Ambrózfalva	279 627	850 907	32,9
Árpádhalom	285 646	706 053	40,5
Csanádalberti	212 853	738 558	28,8
Dóc	283 823	811 509	35,0
Eperjes	276 013	624 850	44,2
Ferencszállás	395 236	1 027 306	38,5
Királyhegyes	241 289	736 347	32,8
Klárafalva	320 554	900 605	35,6
Kövegy	197 760	588 456	33,6
Nagyér	264 411	845 854	31,3
Nagylak	396 036	969 915	40,8
Nagytőke	315 417	718 290	43,9
Óföldsék	299 926	943 372	31,8
Öttömös	264 952	691 398	38,3
1000 fő alatti községek	289 297	794 067	36,4
Többi község	331 294	832 040	39,8
Városok	517 847	1 150 912	45,0
MEGYE ÖSSZESEN	464 511	1 068 606	43,5

Ingázás
2001. február 1.

Megnevezés	Helyben lakó és dolgozó	Eljárók száma	Ezen belül			Helyben dolgozók a helyben lakók %-ában
			mezőgazdaságban	iparban, építőiparban	szolgáltatásban	
			foglalkoztatottak aránya, %			
Ambrózfalva	47	62	22,6	45,2	32,3	59,6
Árpádhalom	102	77	11,7	71,4	16,9	84,4
Csanádalberti	41	65	29,2	49,2	21,5	50,0
Dóc	131	123	8,1	43,1	48,8	66,5
Eperjes	117	52	32,7	36,5	30,8	111,8
Ferencszállás	66	143	2,1	44,1	53,8	41,1
Királyhegyes	96	72	12,5	68,1	19,4	69,6
Klárafalva	35	133	9,0	50,4	40,6	66,1
Kövegy	35	58	3,4	69,0	27,6	51,6
Nagyér	55	78	24,4	46,2	29,5	57,9
Nagylak	154	50	2,0	58,0	40,0	233,8
Nagytőke	56	94	59,6	18,1	22,3	42,0
Óföldsék	49	86	25,6	45,3	29,1	68,1
Öttömös	140	83	2,4	24,1	73,5	77,6
1000 fő alatti községek	1 124	1 176	16,6	46,5	36,9	81,3
Többi község	20 384	16 638	6,1	42,7	51,2	67,7
Városok	101 735	13 117	6,0	39,0	55,0	106,5
MEGYE ÖSSZESEN	123 243	30 931	6,5	41,3	52,2	96,8

**Infrastruktúra
2003**

Megnevezés	Személygépkocsik száma 1000 lakosra	Teleházak száma	Távbeszélő fővonal	Ebből: ISDN vonal
			1000 lakosra	
Ambrózfalva	173	1	196	11
Árpádhalom	160	-	195	0
Csanádalberti	184	1	212	8
Dóc	193	-	177	5
Eperjes	198	-	247	0
Ferencszállás	257	-	230	3
Királyhegyes	177	1	197	0
Klárafalva	128	-	202	19
Kövegy	187	-	178	8
Nagyér	154	1	167	3
Nagylak	179	-	377	122
Nagytőke	249	-	165	0
Óföldséki	160	-	195	4
Öttömös	291	1	162	5
1000 fő alatti községek	195	5	207	13
Többi község	238	25	211	12
Városok	256	7	334	37
MEGYE ÖSSZESEN	250	37	299	30

Működő vállalkozások az év végén ^{a/}

Megnevezés	Összesen		1000 lakosra jutó vállalkozás, 2004
	1996	2004	
Ambrózfalva	11	16	29
Árpádhalom	14	21	36
Csanádalbertyi	10	18	36
Dóc	26	26	32
Eperjes	20	17	28
Ferencszállás	24	28	45
Királyhegyes	15	13	19
Klárafalva	14	22	43
Kövegy	7	13	28
Nagyér	11	15	26
Nagylak	22	19	32
Nagytőke	13	10	20
Óföldsék	14	17	35
Öttömös	48	49	60
1000 fő alatti községek	249	284	34
Többi község	4 908	6 072	55
Városok	25 935	28 645	94
MEGYE ÖSSZESEN	31 092	35 001	82

a/ Algyő adatai 1996-ban a városok adatainál, 2004-ben a többi községénél szerepelnek.

**A működő vállalkozások aránya gazdasági ág szerint
2004. december 31.**

(százalék)

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halászat	Ipar, építőipar	Kereskedelem, javítás	Szállás- hely- szolgál- tatás, vendég- látás	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	Ingyatlan- ügyletek, gazdasági szolgáltatás
Ambrózfalva	12,5	18,8	37,5	18,8	-	6,3
Árpádhalom	19,0	9,5	19,0	9,5	9,5	19,0
Csanádalberti	11,1	27,8	16,7	5,6	-	33,3
Dóc	26,9	34,6	11,5	3,8	7,7	15,4
Eperjes	41,2	-	17,6	17,6	5,9	5,9
Ferencszállás	14,3	14,3	21,4	10,7	-	28,6
Királyhegyes	30,8	7,7	30,8	15,4	7,7	-
Klárafalva	18,2	27,3	13,6	4,5	4,5	9,1
Kövegy	23,1	7,7	15,4	7,7	23,1	7,7
Nagyér	26,7	26,7	20,0	-	-	13,3
Nagylak	15,8	15,8	21,1	5,3	10,5	26,3
Nagytőke	10,0	10,0	20,0	10,0	10,0	30,0
Óföldsék	11,8	5,9	29,4	5,9	11,8	35,3
Öttömös	28,6	4,1	20,4	4,1	22,4	10,2
1000 fő alatti községek	21,5	14,8	20,4	7,7	9,2	16,9
Többi község	16,9	19,2	22,2	4,9	4,9	18,3
Városok	3,9	16,5	21,3	3,8	4,4	31,5
MEGYE ÖSSZESEN	6,3	17,0	21,5	4,0	4,5	29,1

Lakásállomány, lakásépítés, -megszűnés ^{a/}

Megnevezés	Lakás- állomány	100 lakásra jutó lakos	Épített lakások		Megszűnt lakások száma
	2004 év végén		száma	10 000 lakosra	
			1990 - 2004		
Ambrózfalva	246	228	15	278	0
Árpádhalom	258	228	4	65	4
Csanádalberti	261	192	9	181	0
Dóc	325	248	9	110	2
Eperjes	349	174	6	83	1
Ferencszállás	270	233	9	136	3
Királyhegyes	370	189	10	141	4
Klárafalva	195	262	8	162	4
Kövegy	254	186	0	0	1
Nagyér	268	215	4	60	3
Nagylak	295	198	5	78	0
Nagytőke	233	215	8	151	2
Óföldséki	192	256	4	80	1
Öttömös	424	192	18	223	4
1000 fő alatti községek	3 940	212	109	126	29
Többi község	47 372	234	3 353	318	418
Városok	133 354	229	10 346	329	1 380
MEGYE ÖSSZESEN	184 666	230	13 808	322	1 827

a/ Algyő adatai 1998-ig a városok adatainál, utána a többi községénél szerepelnek.

**A lakások és lakott üdülők komfortosság szerinti megoszlása
2001. február 1.**

(százalék)

	Számuk összesen	Ebből				
		összkom- fortos	komfortos	félkom- fortos	komfort nélküli	szükség- és egyéb
Ambrózfalva	233	33,0	22,3	22,3	21,5	0,9
Árpádhalom	260	28,1	30,0	12,3	27,7	1,9
Csanádalberti	254	12,2	28,7	13,8	39,8	5,5
Dóc	324	20,1	25,0	10,8	38,0	6,2
Eperjes	348	23,0	25,9	9,2	35,9	6,0
Ferencszállás	272	43,8	23,2	15,4	14,3	3,3
Királyhegyes	368	13,9	23,4	24,7	37,5	0,5
Klárafalva	191	23,0	35,6	16,2	23,6	1,6
Kövegy	254	16,1	17,3	22,0	42,1	2,4
Nagyér	267	15,4	30,0	19,5	30,0	5,2
Nagylak	295	32,9	23,7	20,3	18,0	5,1
Nagytőke	232	27,6	12,5	9,9	46,1	3,9
Óföldséki	192	34,9	28,1	15,6	16,1	5,2
Öttömös	423	23,2	29,8	7,6	31,0	8,5
1000 fő alatti községek	3 913	24,2	25,4	15,4	30,7	4,2
Többi község	46 860	30,6	29,3	10,2	24,7	5,2
Városok	131 124	50,6	31,9	5,9	8,9	2,7
MEGYE ÖSSZESEN	181 897	44,8	31,1	7,2	13,5	3,4

**A lakások és lakott üdülők felszereltsége
2001. február 1.**

Megnevezés	Számuk összesen	Hálózati	Házi	Köz-	Házi	Hálózati gázzal
		vízvezetékekkel		csatornával		
		ellátott lakások aránya, %				
Ambrózfalva	233	80,3	-	-	80,7	73,4
Árpádhalom	260	73,8	1,5	-	76,2	56,9
Csanádalberti	254	63,8	-	-	68,1	58,3
Dóc	324	52,5	7,4	-	60,2	46,9
Eperjes	348	56,6	8,9	-	65,5	43,4
Ferencszállás	272	86,8	-	-	86,8	66,9
Királyhegyes	368	67,7	-	-	67,7	28,0
Klárafalva	191	78,5	-	-	78,5	56,5
Kövegy	254	60,2	-	-	60,6	41,3
Nagyér	267	72,3	-	-	72,7	64,8
Nagylak	295	83,7	0,7	-	85,1	50,5
Nagytőke	232	46,1	10,8	-	56,9	-
Óföldsék	192	82,3	-	-	82,3	74,5
Öttömös	423	43,3	26,0	-	69,3	47,5
1000 fő alatti községek	3 913	66,0	5,0	-	71,5	49,4
Többi község	46 860	65,1	9,9	4,6	70,8	59,8
Városok	131 124	91,3	1,1	62,2	30,6	86,1
MEGYE ÖSSZESEN	181 897	84,0	3,5	46,0	41,8	78,5

**Kiskereskedelem
2004**

Megnevezés	Üzletek száma	Ebből: élelmiszer jellegű üzlet és áruház	Üzletek száma	
			10 km ² -re	10 ezer lakosra
Ambrózfalva	2	2	1,8	35,7
Árpádhalom	8	4	1,8	135,8
Csanádalberti	2	2	1,3	39,8
Dóc	6	3	1,2	74,4
Eperjes	5	2	0,7	82,1
Ferencszállás	8	4	13,8	127,2
Királyhegyes	4	2	1,3	57,2
Klárafalva	1	1	1,1	19,6
Kövegy	8	3	8,2	169,5
Nagyér	7	2	5,7	121,3
Nagylak	15	5	31,9	256,4
Nagytőke	2	1	0,4	39,9
Óföldreák	6	3	1,7	122,0
Öttömös	14	4	4,5	172,4
1000 fő alatti községek	88	38	2,3	105,5
Többi község	1 122	322	5,2	101,0
Városok	5 812	1 002	33,6	190,3
MEGYE ÖSSZESEN	7 022	1 362	16,5	165,3

**Egészségügy
2004**

Megnevezés	Háziorvosok és házi gyermekorvosok száma	Egy házi orvosra és házi gyermekorvosra jutó lakos	Fiókgyógy- szertárak száma ^{a/}
Ambrózfalva	-	-	-
Árpádhalom	-	-	-
Csanádalberti	-	-	-
Dóc	1	806	-
Eperjes	1	609	1
Ferencszállás	1	629	1
Királyhegyes	1	699	1
Klárafalva	-	-	-
Kövegy	-	-	1
Nagyér	-	-	1
Nagylak	-	-	-
Nagytőke	-	-	-
Óföldséki	-	-	-
Öttömös	1	812	-
1000 fő alatti községek	5	711	5
Többi község	72	1 543	7
Városok	223	1 370	1
MEGYE ÖSSZESEN	300	1 416	13

a/ 2003 év végi adatok.

**Óvodák, általános iskolák főbb adatai
2004**

Megnevezés	Óvodai férőhelyek száma	Óvodások száma	100 óvodai férőhelyre jutó gyermek	Általános iskolai tanulók száma
Ambrózfalva	25	19	76	20
Árpádhalom	25	15	60	50
Csanádalberti	25	25	100	26
Dóc	40	35	88	96
Eperjes	20	11	55	10
Ferencszállás	24	13	54	14
Királyhegyes	50	20	40	58
Klárafalva	25	19	76	13
Kövegy	18	6	33	-
Nagyér	39	30	77	32
Nagylak	25	13	52	-
Nagytőke	24	14	58	-
Óföldséki	-	-	-	-
Öttömös	50	28	56	103
1000 fő alatti községek	390	248	64	422
Többi község	3 737	3 344	89	8 963
Városok	10 865	9 977	92	26 754
MEGYE ÖSSZESEN	14 992	13 569	91	36 139

KIADVÁNYAJÁNLAT

Magyar statisztikai zsebkönyv, 2004

Ez a kis formátumú, jól használható zsebkönyv minden évben az első átfogó tájékoztatást nyújtja az előző év társadalmi és gazdasági folyamatainak alakulásáról. A tájékozódást számos grafikon teszi szemléletessé.

A zsebkönyv első része a társadalmi jelzőszámokat tartalmazza, tehát a népesség és a foglalkoztatottság alakulásáról, a háztartási jövedelmek és fogyasztás nagyságáról, az egészségügyi és szociális ellátás, valamint az oktatás és kultúra helyzetéről közöl adatokat.

A kiadvány második része a gazdasági jelzőszámokat mutatja be, ezek között a gazdasági szervezetek alakulásának, átalakulásának, illetve megszűnésének adatait, az egyes gazdasági szektorok jelzőszámait, a szolgáltatások szférájának teljesítményét. Külön rész foglalkozik nemzetközileg összehasonlítható adatokkal, a honvédelem, a határőrség és a rendőrség főbb adataival. Az egyes számok értelmezését módszertani leírás segíti. A kötet végén a Központi Statisztikai Hivatal kiadványainak jegyzéke segítséget nyújt az olvasónak egy-egy részterület mélyebb vizsgálatára. A Magyar statisztikai zsebkönyv, 2004 című kiadvány tartalma alapján joggal állítható, hogy nem hiányozhat sem a társadalmi és a gazdasági élet iránt érdeklődők, sem a gyakorló üzletemberek és vállalkozók könyvespolcáról, de sokféle ismeretet nyújt a statisztika iránt érdeklődők számára is. A kiadvány angol nyelven is megjelenik.

Ára: magyar nyelven: 1900 Ft

angol nyelven: 2600 Ft

A magyar régiók zsebkönyve, 2004

A kiadvány a legfrissebb ismert adatok alapján egymáshoz és az országos adatokhoz hasonlítva mutatja be a 7 tervezési-statisztikai régiót, figyelmet fordít a közép-magyarországi régió kivüli helyzetre, táblázatokkal és grafikonokkal szemlélteti a régiók gazdasági-társadalmi helyzetét, fejlődését.

A zsebkönyv korábbi megjelenésével a regionális fejlesztési tanácsoknak, a programkészítő tervezőknek, a területfejlesztéssel foglalkozó államigazgatási szakembereknek nyújt *gyorsabb áttekintő* információkat, mint a részletes, de későbbben megjelenő Területi statisztikai évkönyv. Hasonlóképpen elégíti ki a gyors adatokra váró tudományos kutatás, az oktatás és a nagyközönség érdeklődését is.

A zsebkönyv tartalmával, példányszámával és árával egyaránt a szélesebb igényeknek kíván megfelelni. Angol nyelvű változatban is megjelenik.

Ára: magyar nyelven: 700 Ft

angol nyelven: 1 100 Ft

Magyarország, 2004

A Központi Statisztikai Hivatal évente elkészíti ezt az átfogó szöveges elemzést a társadalmi és gazdasági folyamatokról az ország politikai, gazdasági vezetésének és a közvéleménynek. Az áttekintés a környezetről, a népességről, a gazdasági aktivitásról, a jövedelmekről, a fogyasztásról, az életkörülményekről, a gazdasági fejlődésről és színvonalról szól.

Ára: 2900 Ft

MEGRENDELŐ

Megrendeljük Önöktől az alábbi kiadványokat:

KIADVÁNY MEGNEVEZÉSE	PÉLDÁNYSZÁM

A megrendelő adatai:

gazdasági szervezet neve: .....

címe: .....

ügyintéző neve: .....

telefonszáma: .....

Dátum: .....

Ph.

.....

cégszerű aláírás

Miután kitöltötte megrendelését, az alábbi módokon juttathatja el részünkre:

Levélcímünk: Központi Statisztikai Hivatal Szegedi Igazgatósága
6726 Szeged, Jobb fasor 6-10.

Telefaxszámunk: 62/623-805

E-mai cím: tajekoztatas.szeged@ksh.hu

**Keresse és használja Ön is a
Központi Statisztikai Hivatal kiadványait!**